

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe un jum. . . . .
Pe o lună . . . . . 2 .

Nrul de Duminică

Pe un an . . . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferencz-utca 10,
INSERȚIUNI
se primesc la adresa
trafic.
Mulțumite publice și Lon-
dechis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscrisurile se pre-
poază.
Telefon pentru orș și
comitat 502

Zile hotărâtoare.

Zadarnic am încerca să desprindem din declarațiile vagi și abia impestrițate ici colo cu aluzii neguroase, icoana situației critice în care se sbate de atâta timp viața parlamentară în țara aceasta. Contemplate în solitudinea lor, unele dintre momentele crizei ne agită însă intuiția politică și ne deschid o mică apertură pe paravanul conciliabilelor ce se urmează de prezent.

Aflarea unei formule care să împace principiile paradoxale și să îmblânzească multele curente antagoniste ce frământă partidele ungurești, — se pare aproape cu neputință și cercurile politice așteaptă cu neastâmpăr să vadă dacă formula ce se destilează acum în retorta tratativilor fi-va totuși formula miraculoasă a soțiunei.

Formula aceasta va cerca să satisfacă scrupulositatea partidului independist în chestiunea băncii autonome și să asigure în acelaș timp o modalitate pentru prelungirea privilegiului băncii austro-ungare sub egida unui guvern cu majoritate independistă.

Ar trebui să căutăm o astfel de formulă în domeniul absurdităților fabuloase, dacă n'am cunoaște elasticitatea infimă a politicianilor unguri când li-se imbie puterea. Și va răsări formula aceasta din capetele lor, mai altfel chiar decât Minerva din capul lui Zeus. Rămâne însă foarte problematică primirea ce i se va face din partea celorlalte partide, atât de mahnite și de pismă-

tărețe din pricina norocului ce dă târcoale acum partidului independist.

Dacă atmosfera politicii ungurești n'ar fi atât de încărcată de miazmele corupției și dacă politicianii unguri s'ar conforma opniei publice adevărate a țării, toată frământarea nervoasă după formule ar trebui să contenească. Și atât Justh, președintele partidului independist, cât și oaricare dintre șefii politici unguri, ar putea să părăsească, fără remușcări și fără teamă de oprobiul public, rigiditatea unor pretenții inoportune, irealizabile și incapabile să trezească însuflețirea obștei și înțelegând nevoile vremii să pornească în semnul votului universal, egal și secret, procesul mare de primenire a stărilor jalnice din țara aceasta.

Ideia parlamentului popoarelor a străbătut prea adânc în conștiința obștească decât să mai poată fi smulsă cu lozinci eufemiste și orice altă încercare decât cea cu votul universal se va sfârșima de rezistența îndârjită a popoarelor.

Căci în mersul ei evolutiv țara noastră a ajuns în ipostaza care nu mai îngăduie existența putredului sistem pseudoconstituțional de până astăzi și cere imperativ o Ungarie democratică în toate accepțiunile nobile ale acestei lozinci.

Va găsi oare designatul ministru-președinte sprijinitori pentru o reformă electorală cinstită și oare reforma ce plănuește nu e menită să ne-aducă o nouă surpriză dureroasă? Vom vedea în curând.

Din mersul greoi al tratativilor apare însă

de pe-acuma că în Gomora partidelor ungurești Lukács anevoie va găsi sprijinitori.

El are autorizație deplină de a intra la învoială cu ori care dintre conducătorii politici unguri, dar împrejurarea că evită ostentativ pe reprezentanții prototipici ai oligarhiei, vadește, că sferile din anturajul curții au ajuns să cunoască în sfârșit perfidia claselor boierești din Ungaria și au renunțat la concursul lor, poate pentru totdeauna. Și într'adevăr, oricât de isolat în șovinismul lor patologic, partidele ungurești au dat în timpul din urmă totuși o grupare cu oarecare caracter democratic, iar faptul că omul de încredere al coroanei cere colaborarea acestei grupări, pare a justifica speranța noastră, că oamenii vechiului sistem vor fi înlăturați.

Dacă însă silințele lui Lukács vor rămâne infructuoase și partidele ungurești vor refuza contingentul necesar pentru legitimarea votului universal cinstit, coroanei nu-i va rămâne decât o singură soluție: să taie nodul gardian al crizei din Ungaria, cu o îndrăzneală lovitură de spadă, în puzderii. Orice soluție autoritară va fi justificată prin faptul, că în sânul parlamentului de azi nu s'a găsit nici o garanție morală pentru o reformă atât de cinstită.

Stări anarhice se încuibă în toate ramurile vieții de stat — spunea chiar Lukács zilele trecute. Viața economică stagnează; energiile ce residă în puterea de viață a popoarelor sânt înătușate și robite de sistemul exploatașiei șovine. Prestigiul politic al statului e nimic în fața străi-

Viața literară.

— De H. Chendi. —

— Nouă colecții folcloristice. — O amintire despre Petre Ciorogariu. — Epoca basmeilor. — Cum se reeditează poeziile populare. — O veche propunere. —

Folclorul în partea sa primitivă, care se reduce la culegerea de material de studiu, este o muncă ușoară, mai ales când se practică în mod superficial ca la noi. De aceia imbulzala mare de folcloriști și de autori de cărți cu literatură populară. Protestările în contra acestei activități, fără sistem și fără țintă, nu ajută nimic, deoarece volumele se îngrămădesc pe fiecare săptămână, care de care mai netrebnice și mai de prisos.

Odinioară era firește un merit să smulgi din întineric câteva pietre de a este prețioase de ale tezaurului popular. Cu o broșură, două, de balade din Banat puteai pe vremuri, prin 1867, să ajungi chiar membru la societăți academice, căci în adevăr aduceau o contribuție nouă la cunoașterea literaturii necrise. Astăzi însă, când aproape tot materialul este strâns și parastrâns, când din aceeaș baladă avem zeci de variante, înseamnă să strici vremea, hârtia și gustul de citit, reeditând fără plan, fără studiu și fără nici un criteriu, materialurile adunate odată.

O excepție face astăzi numai Academia, care de doi ani încoace dă o atenție deosebită folclorului și publică colecții și monografii mai serioase și aranjate cu oarecare spirit critic. Lucrările dlor Pârvescu, Pamfil, Tiplea și Budu, prin modul de

a grupa conținutul, prin glosarele lor și prin valoarea lor pentru studiul dialectelor, sânt demne de atenție.

Printre cărțile mai bune pe terenul acesta socotesc eu și o broșură, trecută sub tăcere pe nedreptul, aceea a profesorului de muzică P. Ciorogariu, decedat mai acum câte va săptămâni la București.¹⁾ Regretatul profesor era de origine din Banat și avea, ca toți bănățenii, un entuziasm cald și o pricepere relativă pentru muzica poporului. În vacanțe el aduna cu mare zel cântece și texte populare, pe cari le armoniza și despre cari specialiștii ne spun că sânt destul de potiviti prinse. Împărțite în patru părți, în Colinde, cântece de lume, cântece de dor și cântece de voinicie, cele vre-o 65 de melodii ale lui Ciorogariu și cu textele corespunzătoare sânt o lucrare, care l-a asigurat autorului nenorocit un loc modest printre ceice se năzuiesc întru cunoașterea sufletului poporului. Acum, firește, principiul este că și muzica noastră populară trebuie culeasă și fixată de talente mai mari, dar până atunci sânt bineveniți și muncitori ca regretatul Ciorogariu, care a salvat cel puțin câteva melodii de peire.

Din celelalte opere folcloristice, cele mai multe cuprind basme din popor. O poveste mai mare și mai reușită, în genul colectiv al lui »Harap Alb«, ne dă d. Artur Gorovei în broșura sa »Zmei și Zâne«,²⁾ care însă cu toată silința ce și dă autorul de a fi cât se poate de simplu și de po-

¹⁾ »Cîntece din popor«, cu note muzicale de P. Ciorogariu. (Nr. 42—44 din »Biblioteca românească«). 80 bani. pag. 134.

²⁾ Apărută în »Bib. românească«, nr. 85—86. Bani 55.

pular în stil, are totuși întorsături greoaie, incompatibile cu genul prin excelență ușor al poveștilor.

O colecție cu totul nouă de basme a ieșit zilele aceste în editura librarului Socec³⁾, fără să ni-se spună cine a îngrijit o. Aici avem însă de a face cu o întreprindere neiterară și cu totul comercială, deoarece editorul, fără nici o greutate, a luat din colecțiile prea cunoscute (Ispirescu, Creangă, Papahagi, etc.) un număr de basme și le a împreunat într'un volum, fără nici un alt gând frumos, decât acela de a îmbogăți piața literară cu o nouă carte de folclor. E foarte trist acest fenomen și acest mod ușuratic de a pune în circulație podoabele fantaziei poporului.

Tot în editura Socec se încearcă a se comercializa și poeziile populare⁴⁾. Supt pretextul unei selecțiuni, se face o antologie compusă din o serie de versuri, îndeosebi narative, acese fără nici un gust din colecțiile cunoscute. Ca antologie pentru finerime volumul asta nu dă o înșănă credincioasă a vastei noastre poezii populare, iar ca lucrare literară nu înseamnă nimic, neaducând un singur element nou la cele cunoscute.

Cât de mare este neglijența în direcția aceasta se poate vedea și mai cu dinadinsul din o altă culegere de »Cântece populare«⁵⁾, ale dnei Eliza D. Mustea. Autoara acestui volum, voind să dea mostre de poezii populare din toate provinciile

³⁾ »Basmе din toate ținuturile românești«. Buc, 1900 (Socec), p. 360. Lei 1'90.

⁴⁾ »Poezii populare din toate ținuturile românești«. Buc. 1909, p. 258. Lei 1'90.

⁵⁾ »Din cîntecele populare ale Romînilor«. Buc. 1909, p. 157.

nătății, finanțele lui distruse, iar capacitatea lui de credit s'a redus la minimum în urma nesiguranței depline ce dănuiește deja de ani de zile. Procesul de disoluție ia proporții uimitoare în lăuntrul țării și sapă la rădăcinile statului și ale societății.

A sosit deja momentul istoric, când e sfântă orice armă întru salvarea intereselor superioare ale monarhiei.

Viriliștii comitatului Turda-Arieș. Zilele acestea s'a alcătuit tabloul viriliștilor comitatului Turda-Arieș, unul dintre cele mai românești comitate, dintre 160.000 de locuitori aproape 80% sânt români.

Intre viriliști — ne scrie corespondentul — sânt numai 15 români: 1. Dr. Zosim Chirtop, avocat; 2. Coman Sogar, proprietar; 3. Emil Komros-Alexandrescu, proprietar; 4. Ioan Rusu proprietar; 5. Vasile Suci, preot și proprietar; 6. Nicolae Solomon, protopop și proprietar; 7. Ioan Catona, proprietar; 8. Dr. Gheorghe Popescu, avocat; 9. Mariu Elekes proprietar; 10. Grigorie Pop, proprietar; 11. Ion Dancilă, proprietar; 12. Ioan Boer, preot și proprietar; 13. Bucur Sogan, proprietar; 14. Maxim Teban, econom și; 15. Laurențiu Bozac, proprietar.

Dacă românii noștri s'ar interesa mai mult de treburile obștești și n'ar întârzia să-și valideze dreptul de-a li se socoti darea dublu, numărul viriliștilor români ar fi mai mare. Mai trist e, însă că dintre 138 membri comitatensi aleși, abia 10—15 sânt români. Lipsese interesul obștesc pentru lucrurile de acasă, căci altminteri, pe lângă o stăruință oricât de mică, am putea alege un număr întreit de mare.

Patria salvată. Ministrul de interne, de acord cu ministrul de comerț, a interzis intrarea în Ungaria a două publicații românești primejdioase pentru existența statului ungar. Una e »Calendarul Ligei pe anul 1910«, iar cealaltă »Politica românilor din Ungaria. Trecut, prezent, viitor«.

Procesul mănăstirilor. Ni-se anunță din Budapesta: În zilele acestea se vor începe înaintea tribunalului din Budapesta debaterile în procesul mănăstirilor. În scopul acesta au plecat în capitală delegații

române și, cine știe din cari pricini, negăsind texte bănățene, nu se sfiește a da cunoscutele poezii ale lui Victor Vlad Delamarina drept cântece din popor. Deci »Carce din deparce« și »Măi Cimțese« și »Al măi tarie om din lume« sânt poezii populare, pentru că, vezi Doamne, sânt scrise în dialect. Și cu toată monstruoșitatea asta, autoarea are pretenția de a spune în prefață, că »volumul acesta înseamnă că umple un gol simțitor în literatura noastră populară și în casele multor Români«, — de ceiace Dumnezeu să ne păzească.

Aș mai putea să citez și să analizez pe scurt și alte colecții folcloristice — căci la Craiova văd că apare o publicație periodică, sub titlul »Biblioteca folcloristică«, despre care se poate spune că nu e condusă tocmai cu competența necesară — dar exemplele sânt suficiente pentru a veni la o veche propunere, făcută și cu alte ocazii. S'au spus adecă din mai multe părți și o poate constata ori cine, că cu folclorul nostru se face un enorm abuz. Mai întâi abuzează diletanții, cari să bălăcesc în acest material prețios ca rațele în baltă. Vin apoi editorii, cărora nu le zăre la inimă nici valoarea, nici forma cum se editează asemenea cărți și nu au în vedere decât câștigul, care de sigur nu întârzie, dată fiind dragostea generală ce există pentru acest fel de lectură. La toate acestea s'ar putea pune capăt prin un singur mijloc asupra căruia s'a mai stăruit: vre-o instituție culturală să ia asupra-și îndatorirea de a întocmi în sfârșit marea operă de unificare a întregului nostru material folcloristic și de a ne da acel »tesaur general al literaturii noastre populare« — un fel de *carta magna* — despre care s'a scris în diferite rânduri. Numai astfel ar înceta odată îngrămădirea acestor cărți și broșuri netrebnice din domeniul folclorului.

informatori în aceasta importantă afacere, între care P. S. S. episcopul Ioan al Aradului, archimandritul Augustin Hamzea, avocatii Emanuil Ungureanu și Nicolae Zigre.

Astăzi delegații s'au întrunit în cancelaria dlui Dr. Emil Babeș, care este îndreptățit cu apărarea cauzei, pentru a studia motivele, ce se vor opune dovezilor sârbești.

Sârbii au prezentat în favorul lor mai mult de 200 de puncte pe care voesc să-și sprijinească dreptul lor de posesiune asupra mănăstirilor.

Toate punctele acestea însă nu prezintă nici un fond juridic, din care cauză vor putea fi lesne spulberate de contra dovezile noastre.

Una dintre obiecțiunile sârbești merită o oarecare atenție prin faptul, că ea este pusă în gura arhierului Șaguna. Ei zic, că cu prilejul discuției dreptului de proprietate ce s'a făcut în repetite rânduri Șaguna ar fi zis, că *deși mănăstirile au fost sârbești*, totuși nu pot aparține numai sârbilor, din moment, ce ele au fost lăsate pe seama confesiunii ortodoxe, din care și românii fac parte.

Punctul principal, pe care apărarea noastră se va sprijini va fi un document istoric: *Diploma Leopoldina*, în care se spune, că mănăstirile sânt o donațiune regiască pentru credincioșii de ritul ortodox și nici decum pentru națiunea sârbească.

Sașii »circumspecți«. De când au început negocierile lui Lukács cu șefii partidelor politice, în sânul coaliției spiritele fierb și clocotesc. Nu știe nimeni ce va aduce ziua de mâine și membri coaliției nu știu la care stea nouă să se închine, căci multe stele noi încep să răsară...

»Confrații« noștri sași au ajuns în situația cea mai delicată și pare că se pregătesc să părăsiască partidul constituțional de supt șefia lui Andrassy și să intre în partidul lui Justh, cum părăsiseră, la vremea sa, partidul liberal de supt șefia lui Tisza pentru a intra în partidul constituțional — ajuns la guvern.

Altminteri n'ar avea nici un înțeles declarația făcută de deputații sași în clubul partidului constituțional. »Noi deputații sași — a declarat unul dintre ei — protestăm împotriva insinuării că abia de-acum înainte ar fi să hotărâm dacă vom rămânea și pe mai departe membri ai partidului constituțional sau ne vom atașa la o altă grupare«.

Sașii »circumspecți« protestează — în mod foarte »circumspect« împotriva unei insinuării care n'a fost rostită de nimeni, nicăiri, ci trăiește cel mult în conștiința celor cari își aduc aminte de multele schimbări de front ale deputaților sași.

Cu alte cuvinte, deputații sași nu mai au nevoie să hotărască de-acum înainte dacă vor rămânea în partidul constituțional sau vor intra în alt partid, — căci au hotărât asupra atitudinii lor de mult — să facă declarația aceasta »circumspectă«, care nu-i angajează la nimic. Dacă s'ar întâmpla cumva ca Andrassy să rămână la putere, ei rămân constituționali; dacă, însă, vor ajunge Justiștii la putere — trec în partidul lui....

»Circumspecția« aceasta a »confracților« sași nu e determinată de principii și convingeri, ci de interese particulare: ei țin întotdeauna cu cei

mai tari... S'ar putea oare găsi în Ungaria un guvern pe care deputații sași să nu-l sprijinească?

Socialismul pierde teren în țărâna ungurească. Un simptom foarte caracteristic se petrece cu socialismul unguresc. După ce printr-o strașnică agitație, făcută uneori supt scutul binevoitor al guvernului, pe timpul regimului Fehérvary și Kristóffy bunăoară, răușise să cucerească țărâna ungurească din părțile Tisei de jos. Se organizaseră mari sindicate cu mii de membri țărani și se părea că mizeria și latifundiile menesc aceste ținuturi ca un domeniu sigur și veșnic al socialismului.

A fost însă o înflorire repede și trecătoare. La congresul delegaților socialiști din comitatele Cenad și Ciongrád, adunați, Duminecă în Seghedin, ei au constatat un mare regres al mișcării socialiste la țară.

Partidul din Seghedin, un oraș locuit în mare parte de țărani a avut acum 4 ani 10.000 de membri, iar azi are abia 720, partidul din Hodmezővásárhely, un oraș țărănesc prin excelență, a avut 3000, iar azi numără 200 de membri. S'a hotărât a se încerca cu așa zisele »sindicate libere«. S'a mai hotărât să nu se sprijinească decât un guvern care va aduce votul universal și secret.

În orice caz însă marile pierderi ale socialismului între țărani unguri sânt foarte caracteristice și confirmă și ele ceiace s'a spus la noi dăunând despre socialismul la țară.

Moartea lui I. Russu-Șirianu

— Voci de presă. —

»Numărul jertfelor ce avea să aducă anul acesta neamul românesc în suferințe mari și eroice, pare a fi acum complet. S'a dus dintre noi, și al doilea gazetar de meserie — acei puțini gazetari, cari trăiesc și mor cu ziarul lor, greu loviți întâi de suferințe trupești pe urma muncii lor istovitoare. Ioan Russu-Șirianu, publicistul neastâmpărat și totdeauna pregătit, directorul »Tribunii« din Arad, până bine de curând, a răposat zilele trecute în București nădăjduind zadarnic de-a-și dobândi iarăși vechea sănătate și energie, căutată întâiu prin băile străinătății, și pe urmă pela somitățile medicale din București, unde se retrase de câteva luni.

Anul acesta moartea e un cezar mai nemilos decât orișicând. Iși ia tributul dela noi, par'car voi să ne lase zdrobiți și lipiți pământului, un veac întreg.

Pierderile ce 'ndurăm una după alta ne ucid în suflet și durerea. Nu ne mai știm piânge, nu ne mai știm poate nici gândi, cât de mult am pierdut. La vestea morții lui I. Russu-Șirianu stăm numai triști și 'ndușoșiți.

Abia ne dăm seama că de astă-dată-l avem pe mort în casă. Pierderea e întâiașdată a noastră a presei române, al cărei prestigiu I. Russu-Șirianu a știut într'una să-l ridice, chiar și în declinul vîștii sale«.

(»Gaz. Trans.«.)

»Cronicar neostenit al vremii lui, Russu-Șirianu face parte din ceata prea puștinilor noștri gazetari înarmați cu toate calitățile, cari pot ridica această tagmă la o adevărată însemnătate de ordin național. Călăuzit de-o dragoste de neam, care poate face minuni și de-o strălucitoare inteligență, acest om viguros s'a ridicat din puterea lui la treapta înaltă de povăzitor ascultat al unui popor. Dela începutul anilor optzeci, când Plevna a zguduit toate fibrele neamului nostru, și a smuls din liniștea de sat sufletul lui de vișător și până alaltăieri, când poșta ne-a adus cele din urmă pagini cu scriitura lui apărută, Russu-Șirianu a fost într-o fierbere nepotolită. La București, unde a petrecut mai bine de un deceniu în apropierea celor mai distinși bărbați politici și în prietenia marilor noștri scriitori, el și-a făcut o educație aleasă, cu care trecând din nou munții, s'a ridicat în curând între fruntașii noștri. »Tribuna« din Sibiu, al cărei colaborator a fost ani de-a rândul, l-a adus între redactorii săi pe vremea de frământare a mișcării memorandiste. În aceste zile de muncă și îndrăzneală, Russu cu energia lui a făcut minuni. A scris articole

politice și literare, a aranjat adunări, a ținut cuvântări cu mîile. Era prototipul agitatorului de stil mare.

(«Lupta»).

«O veste tristă: Russu-Sirianu a murit. Cu el s'a stins încă unul dintre vajnici luptători ai neamului. Cu el s'a stins cel mai însuflețit ziarist al românilor de peste munți, cel mai curajos soldat al adevărului și al dreptății.

Vitregia vremurilor și justiția ungurească l-au făcut să moară departe de satul lui, de Siria lui bogată în tradiții de vitejie și de fapte mari. Era condamnat pentru opera sa «lobăgia» și sănătatea lui zdruncinată n'ar mai fi putut suporta lunile sau anii de pușcărie, pe care i-ar fi dictat jurații dela Cluj sau Oradla.

El a fost sufletul care a electrizat masele românești, chemându-le la viață arătându-le drepturile lor, el a fost acela care, după decenii de pasivitate, a chemat pe românii ardeleni la lupta parlamentară, luptă, care a avut ca urmare trimiterea actualilor deputați români în parlamentul din Budapesta.

Ca director al «Tribunei» din Arad, el a dat mare avânt acestui ziar, făcând dintr'însul unul din cele mai bune ziare românești. În diferite rânduri temnițele ungurești au căutat să pună stavilă acestui suflet entuziast. Zadarnice au fost însă încercările.

Astăzi însă autorul «Moarei din Vale» al «lobăgiei» și al eminentului studiu asupra românilor din statul ungar a fost învins de eterna stăpână a tuturor. (»V. Națională» — București).

Cuvinte tot atât atât de călduroase îi închină fostul nostru coleg și celelalte ziare românești și toate ziarele maghiare din loc.

Congregația din Făgăraș.

Acte de disolidarizare.

Făgăraș, 25 Decembrie.

În 23 l. c. s'a ținut așa cum pe pripite adunarea generală municipală a comitatului Făgăraș. Prefectul Széll József se ține orb și de practica introduzând supt dânsul, că nu răsuflă nimic despre termenul adunărilor generale, până în ziua când se și distribuie convocările, așa că dela primirea convocării, până la ziua defiptă, românii de regulă nu se prea pot pregăti, cum ar cere importanța lucrului.

Cu toate acestea, clubul român comitatens a putut ținea înainte de adunare o mică consultare, cu privire la atitudinea ce trebuie să o ia românii față de alegerea membrilor în comisia administrativă.

Acesta era poate singurul obiect care interesa mai de aproape pe români.

Este cunoscut, că membrii români din această comisie au abzis toți afară de Dr. I. Senchea — din cunoscutele motive aduse în hârtia înaintată fișpanului.

La consfătuirea aceasta n'a voit să participe d. Dr. I. Senchea precum n'a mai participat și nici o consfătuire românească, de când a spart solidaritatea, rămânând singur român membru al comisiei administrative comitatense, adevărat de când a devenit precum însuși a declarat, un admirator personal al fișpanului nostru.

În consfătuirea prealabilă, membrul Dr. Șerban a motivat propunerea că după ce românii s'au retras din comisiunea administrativă, ei, în adunarea generală municipală nici să nu ia parte la alegerea parțială a membrilor noii, din comisia administrativă.

Dr. Vasu a fost de părere ca românii să nu se țină în rezervă față de aceasta alegere și s'a hotărât așa.

Acesta hotărâre nenorocoasă, precum și o mai nenorocoasă și inexplicabilă procedură, a unor

membrii români pusă la cale pe coridorul salei, înainte de alegere ne-a rușinat și ne-a amărit sufletele.

Dar să nu anticipăm.

Îndată după deschiderea ședinței adunării generale, și înainte de a se intra în pertractarea obiectelor, membrul Dr. N. Șerban a cerut cuvântul în două afaceri.

a) A rugat pe dl comite suprem ca în interesul membrilor congregației din provincie, pe viitor să concheme adunările generale nu pe ora 9, ci pe 10 a. m. ca toți să poată fi dela început la ședințe.

b) A voit să interpeleze, pentru ce dl vice-comite Alexandru Belle, nu poartă și nu dispune ca protocoalele ședințelor să se poarte și în limba românească precum prescrie legea, practică, ba chiar și statutul nostru comitatens. — Dar dl fișpan la negat cuvântul.

Trecând peste unele obiecte de mai puțină însemnătate, s'a purces la alegerea a 5 membrii în comisiunea verificatoare. Cei dela gremiul comitatului au propus și s'a ales 4 (patru) jidani și un român.

A urmat apoi obiectul cel mai important pentru ziua de azi: alegerea pentru comisiunea administrativă, a membrilor, cărora le-a expirat mandatul și în locul celor trei români cari au demisionat.

La acest punct, din referada comisiei permanente am înțeles, că cesiunea dimisionării celor 3 români din comisiunea administrativă s'a pertractat în respectiva comisiune, și atunci la propunerea membrului Simon Jenő, s'a decis a se propune adunării generale, că să: «ia cu mâhnire la cunoștință abdicarea celor 3 membri (Dr. Șerban, Iacob Macaveiu și Max. Receanu) dar mai ales motivarea abdicării, care jignește pe fișpanul, și căruia adunarea generală să i dea vot de încredere, pentru corectitatea loialității și dreptatea ce o practică în conducerea afacerilor comitatense, et: Și acest conclud să se prezenteze ca propunere adunării generale.

Când s'a adus aceasta hotărâre, contra membrilor abziși și prin urmare contra tuturor românilor din congregație, membrul rom. dr. Senchea a fost de față, și n'a găsit nici un cuvânt de apărare pentru colegii membrii români, și nici un accent de protestare contra votului de încredere ce era să dea fișpanului. Ba cei mai mult și mai umilitor: în aceeași zi Dr. Ioan Senchea, în mânuși albe a participat la masa dată de fișpan, din prilejul ținerii comisiei administrative și — nu s'a înecat cu nici un os...

Și încă o minune, care numai în Făgăraș, se poate întâmpla.

După ce se știa deja, că cu ce propunere va veni comisiunea adm. la adunarea gen. în privința abdicării membrilor români, niște anumiți români, țin pe coridor o consfătuire înainte de alegere și însărcinează pe Vicarul Macaveiu, — și acesta spre baljocora totală a noastră, primește și se duce (dânsul care însuși a demisionat) și roagă pe minunatul «baratom» al fișpanului Nagy Lázár, ca venind cesiunea abdicării românilor, să propună ca să nu să ia la cunoștință, abdicarea.

Astfel «pregătiți» românii ascultau referada comisiei despre votul de încredere, iar protopopul Borzea în acest interval spune românilor dela ureche la ureche, că «lăsați pe mine, că pe Vicarul l'am trimis la Nagy Lázár, să-i facă propunerea...»

Acesta nenorocită măgărie, venind la urechile membrului Dr. Șerban, într-o atâta l-a scârbit, că momentan a părăsit desgustat sala de ședință.

Și, Doamne, ce deziluzie pentru d. Vicar?! Ce rușine pentru toți românii!! Și ce triumf al ungușilor, cari știau ce se pregătește!!

Se scoală minunatul Nagy L. și nu vorbește ce l-au rugat românii prin gura vicarului ci chiar contra

Face elogii lui Simon Jenő pentru amintita propunere din comisia administrativă și recomandă

spre primire propunerea că fișpanului să i-se voteze încredere. Românii rămân opăriți, vicarul nu știe unde să se ascundă și protopopul nu mai spune nimărui ce e calea pe vale cu misiunea vicarului.

Și ca să ne fie paharul rușinei și al amărăciunii plin cu vârf, — nu s'a găsit în toată adunarea nici un român, care direct, bărbătește, fără șovăire și cu energie să protesteze contra votului de încredere, de dat celui mai șovinist fișpan, pe care l'am avut vr'odată noi oltenii.

Ba ce e mai mult. Pentru că să se dovedească lipsa de disciplină și solidaritate între români, se scoală Dr. Șenchea și cu o vorbire în doi peri, după calapodul cunoscutului idiom: «capra cu varza»; a rugat (iarăși o rugare), Dr. Șenchea pe Nenea Laczi, să nu «atingă coarde așa de gingașe». Să facă deosebire între Széll József ca fișpan și ca om, ca persoană și ca oficiu. Și-l mai roagă încă odată, să modifice propunerea, în sensul, că nu lui Széll ca fișpan, ci ca individualitate să i voteze adunarea municipală încredere, la care propunere apoi, și dânsul cu cea mai mare încredere se alătură.

Dar își capătă lecția dela Nagy Lázár. Acesta îi spune lui Dr. Șenchea, că dânsul nu poate țâia pe fișpanul în două. El vede înaintea sa pe fișpanul numai ca om politic, și nu poate despărți activitatea lui în personală și politică, pentru că dânsul nu-i un lingușitor, cum sânt unii oameni, cari se ciulesc și lingușesc fișpanului; iar pe de altă parte, între ai lor fac politică contrară, ca să-i zică pe nume, — politică națională românească...

Și se ridică Dr. Șenchea — în chestie personală — și întreabă cine sânt acei lingușitori (??? Cor.) și de nu sânt de față să nu se vorbească de ei... și că dacă nu se pricepe să nu se amestece în politică. (Las că să pricep ei «lingușitorii» Cor.) Iar lucrul a rămas într'atăta.

Vicespanul, care suplinea pe fișpanul la acest obiect, a pus la vot chestiunea votului de încredere și toți românii până și Dr. Turcu, n'au votat încrede nici fișpanului nici persoanei lui. S'au reținut.

Anunțând votarea încrederii de către partida jidano maghiară d. vicespan al nostru Alexandru Belle, cu oficioasa-i corfuziune, face un intermezo, că adevărat Nagy Lázár a amintit în vorbirea sa despre niște exactori regești aduși pe capul bieților notari români, — și declară în fața adunării, că nu fișpanul ci d-sa, vicespanul, fără știrea și îndrumarea aceluia, a adus pe capetele oamenilor aceasta pacoste... O Du lieber Augustin.

O comisie recheamă în sală pe fișpanul și i-se «predă votul de încredere», iar Măria Sa spune: «Nu mă voi lăsa terorizat de nimeni, nici chiar de invectivele ziarelor».

Și iarăși — Dr. Șenchea, zice «nu ne vom uita cine, și ce persoană e fișpanul nostru, dacă va face politică, cum ne place nouă, ne va găsi totdeauna în față. (Chiar și la masă? Cor.) Dar contra persoanei fișpanului nostru n'avem nimic.

Iar fișpanul, pare că desgustat de atâta lingușire personală izbucnește: «Voi proceda și mai departe după cum îmi va dicta conștiința». Dar un posnaș român strigă:

Trăiască Andrásy! — pentru că numai Andrásy folosise fraza fișpanului (?) nostru.

După atâta tărăboiu zadarnic și regretabil s'a ordonat alegerea a 7 membrii în comisia administrativă, între cari și un român Vár-bácsi — popa din Copăcel, care nici nu e membru al congregației. Dar ce are a face, dacă-i sufletul lui Lázár bácsi și prin acesta «gornicul» de vânători al fișpanului. Românii n'au votat la alegerea acestor membri. Va să zică, acum, după atâta dezută morală, au aflat de bună propunerea pe care o făcuse Dr. Șerban în consfătuire, ca adevărat românii să abstea dela votare.

Și încă o gravă împrejurare.

Despre ce s'a hotărât în comisia administrativă, cu privire la membrii abziși și la votul de încredere nici un român n'a avut cunoștința,

Rummolit. Articol necesar la economia casnică. Cine vrea să aibă plăcerea de a gusta la casa sa rom bun, curat și aromatic, să se folosească de «Rummolit». — Prețul unei sticle 70 fileri. 10 sticle 7 cor. — O sticlă e de ajuns pentru a produce 2-3 kilogr. de rum veritabil.

Depozit principal: **MOLDT BELA**, farmacist Gyertyámos.

Hustokol. Medicii o folosesc cu mult succes la îmbolnăvirea organelor de respirație, boale de piept, catar de plămâni, catar măgăresc; contra tusei, astmei etc. — Prețul unei sticle 6 coroane. 3 sticle 16 coroane.

«Crema-Ideal-Violetta» de prezent cea mai bună și nestrăcioasă cremă pentru față și mâni. Prețul 1 cor., și 2-50 cor.

Doloresit. Cel mai sigur și mai cu efect medicament la întărâtarea intestinelor și pentru junghieri în oase, dureri sfâșietoare înțepeni, precum și contra tuturor boalelor ce obvin prin răceală. La începutul boalei e de ajuns și o singură sticlă; la boale învechite folosirea a 3-4 sticle sunt de ajuns pentru totală vindecare. — Prețul unei sticle 4 coroane. 5 sticle 15 coroane.

afară de Dr. Șenchea care a fost și la prânzul dat după acea ședință. Căci dacă se știa altcum purcedeau românii; și nu părăsiau sala de ședință când au văzut blamul la care ne-au expus cei ce voiau să pacteze cu Nagy Lazi. Ba alături de Dr. Șenchea au mai știut de votul de încredere și alți câțiva români, dar spre cinstea lor fie zis... n'au tradat secretul concluziunii. Și așa numai a fost cu puțință să fim păcăliți și rușinați. Acuși se va descoperi intriga, și apoi se va vedea.

Correspondentul.

Scrisori din București.

Ticăloșie. Conferințe.

București, 25 Decembrie.

Am înaintea mea un anunț dela Teatrul Național din Iași. În fruntea acestui afiș marca țării românești. Din conținutul afișului nu pot citi decât cuvintele *Barbara Ubrik* scrise cu litere latine. Restul este în întregime scrise în ovrește. Nici nu se putea astfel. Este vorba de o reprezentație la teatrul național, la un teatru menit să cultive pe lângă dragostea de artă — și dragostea de tot ce avem mai curat și mai sfânt ca popor.

Îmi arunc ochii pe acest anunț. Și simt cum mi-se urcă sângele în obraz de rușine. Parcă în clipa asta îmi pare rău că m'am născut român, că fac parte dintr'un neam, care crește în mijlocul lui atâți inconștenți și atâți nemernici. Căci cum am putea califica sfrontata îndrăzneală a celui actor român dela Iași, care, spre a atrage populația jidovească a acestui oraș la o reprezentație dată în beneficiul lui, inundă localurile publice cu anunțuri, pe cari sânt scrise în întregime în ovrește? Cum am putea califica această lipsă de demnitate, această lipsă de mândrie personală și națională?

Ne place la ocazii să ne mândrim cu originea noastră latină. La rigoare facem chiar pe antisemități. Sântem gata ori când a porni la lupta cea mare pentru realizarea visurilor poporului nostru, căci din vultur vultur naște, din stejar stejar răsare. Și unii psihologi spun chiar că cela ce ne caracterizează pe noi românii ar fi dignitatea ilia Romana, moștenită dela vechii legionari de pe malurile Tiburului.

O fi. Om fi având noi multe calități bune. Avem însă suprema calitate a popoarelor menite să trăiască: Injosirea. Când este vorba de interesul lui, este greu să-i ceri românului de azi abnegația și trufia bătrânească. Și când este vorba de un mizerabil câștig de câteva sute de lei, un actor român împarte afișuri scrise în ovrește fără a ști cum tremură țărina supt piciorale lui, căci e în capita Moldoveiului Stefan. Închipuiți-vă un anunț al teatrului național din Belin în ovrește! Dar așa ceva nu se poate concepe. Pentru ca să vadă așa ceva, străinul trebuie să ve între români. Căci numai aici cresc asemenea odrasle vrednice a fi trecute la nemurire, cari sânt gata la orice pentru bani. Numai aici este o calitate sfidarea oricărui ideal, oricărui credințe.

E vremea să ne dăm seama de aceste anomalii și să cerem tuturilor înstrăinaților să ne respecte credințele noastre. Actul dela Iași este o ticăloșie.

Marți a avut loc la Giurgiu adunarea generală a membrilor secțiunii Ligei din acest oraș. Adunarea, presădată de dl Aurel Scurtu, s'a ținut în sala ateneului. Cu aceasta ocazie dl N. Iorga a ținut o însuflețită conferință despre *români și străini*, arătând periclitul cel mare ce amenință poporul românesc din partea acelor străini, cari nu vin cu alt gând decât cu acela de a stoarce cât mai repede vîlaga acestui pământ românesc.

După terminarea conferinței, dl Iorga în câteva cuvinte înfieră odiosul atentat săvârșit în

București în contra persoanei primului-ministru I. I. C. Brătianu, trimițând atât din partea dsale. cât și din partea ligei câte o telegramă, în care și exprimă satisfacția că dl Brătianu a scăpat cu viață și reprobă odiosul atentat.

Aseară a vorbit la societatea femeilor române dl I. Scurtu despre personalitatea și opera poetică a lui Bolintineanu. Introducerea conferinței sale dl Scurtu a făcut trista constatare că generațiile de astăzi uită prea repede personalitățile mari ale trecutului. Astfel a fost uitat Bolintineanu, Negri și alți mulți, cari au avut un rol important în istoria dezvoltării noastre culturale. Caracterizând opera și personalitatea lui Bolintineanu, dl Scurtu a arătat că poetul, care era atâta de popular într-o vreme, a fost cel mai mare poet romantic al nostru din veacul trecut.

Este adevărat că Bolintineanu are multe defecte. Dar *Florile Bosforului*, *Macedonenele* și frumoasele lui balade istorice vor rămâne totdeauna în literatura noastră.

Groaznica catastrofă din Boemia.

Cincisprezece morți. O mulțime de răniți. Cine e vinovat?

Am dat în numărul nostru de ieri o notiță mai scurtă dela corespondentul nostru asupra îngrozitoare catastrofe de tren din stația Uhersko, lângă Praga.

Astăzi sântem în măsură de a da și amănunte asupra acestei groaznice ciocniri, care a costat viața la atâta lume.

Care este cauza ciocnirii.

Ancheta ce s'a făcut la locul ciocnirii a stabilit, că cauza acestei mari nenorociri se datorește unui funcționar, care a schimbat greșit semnalul de liberă trecere a trenului. Într'adevăr pe linia principală în gară staționa un tren de marfă. Funcționarul în loc să arate prin semnalul dela intrare, că linia e ocupată, arată linia liberă. Acceleratul ce venia cu o iuțeală de 80 km. pe oră din cauza negurei dese, ce învăluisse cuprinsul nu numai că n'a putut fi oprit, dar nici măcar iuțeala nu l'a putut fi micșorată. Ciocnirea era imposibil să se evite.

Cum s'a produs ciocnirea. Cine sânt morții.

Mașina acceleratului a intrat în trenul de marfă zdrobind câteva vagoane dela sfârșit. Oprirea aceasta bruscă a făcut, ca vagoanele acceleratului să se izbească cu putere unul de altul și să se sfărâme.

Zguduitura a fost atât de puternică, încât în urma agitației atmosferice s'au spart toate geamurile dela gară.

În momentul acesta locuitorii din Uhersko, cari erau la serviciul divin, fiind ziua de Crăciun au părăsit biserica și au alergat la fața locului.

Aci o îngrozitoare scenă li-s'a arătat în fața ochilor.

O întreagă grămadă de fărâșuri de vagoane, cari s'au aprins îndată după ciocnire umplea tot terenul gărei, iar de supt grămezile de țandări strigătele desperate și vaețele de durere umpleau văzduhul.

Imediat s'a telegrafat la Praga pentru a se trimite ajutoare medicale.

Un tren special s'a format îngrabă care a adus la fața locului mai mulți medici și îngrij-

toare, precum și pe membrii anchetei în frunte cu directorul căilor ferate boeme, inginerul *Truka*

Până în prezent nu s'a stabilit încă identitatea morților.

Între ei sânt conducătorii Stojza și Mattler, mecanicii Kukla și Kubik și focarul Schmidt.

Dintre călători au murit: fabricantul Kreizar Iaroslav, voiajorii Bergmann și Iordan Adolf, Doamnele Maria D:enstein, Klara Wodehnal, Emilia Kantor, Rozalia Kolar. Răniți încă sânt în număr mare. Unli dintre ei mai grav, alții mai ușor.

Îndată după sosirea ajutoarelor medicale, s'uu dat victimelor primelor îngrijiri, apoi că răniți greu au fost transportați cu un tren special la spitalul din Pardubitz.

Pentru mulți din răniți sânt puține speranțe de scăpare.

Cine e vinovatul.

Vinovatul după toate probabilitățile nu este altul altul decât funcționarul de serviciu Alois Zeiss. Acesta își începuse în dimineața de Crăciun slujba, după 24 de ore de odihnă. La interogatoriu ce i-s'a luat el a spus, că a închis linia, e posibil însă, că aparatul semnalului n'a funcționat bine și astfel nu s'a putut da semnalul de închidere.

Zeiss a fost deținut și depus în inchi oare preventivă.

El e în vârstă de 35 de ani și are doi copii.

Din anchetă reese, că el e vinovat, deoarece și macagiul Stojza înainte de-a-și da sufletul a mărturisit supt jurământ, că semnalul arăta linia deschisă.

Zeiss bolnav de nervi.

Praga, 28 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Ancheta în jurul catastrofei de lângă Praga se continuă. Funcționarul arestat Zeiss a fost pus pe picior liber. S'a dovedit, că astăprimăvară a avut o boală de nervi, în urma căreia a cerut să i-se schimbe serviciul. Medicii au aprobat, dar direcția C. F. refuzat.

Inmormântarea victimelor.

Praga, 28 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Astăzi au fost duse la locul de vecinică odihnă câteva din victimele catastrofei.

A asistat o mare mulțime de curioși.

Icoana catastrofei.

Locul nenorocirii acesteia îngrozitoare prezintă curioșilor una din cele mai zguduitoare icoane. Vagoanele zac zdrobite pe o distanță de sute de metri dela locul ciocnirii. Șirele și traversele sânt scoase din pământ și rupte. Materialul din trenul de marfă cărbuni și lemne, e împrăștiat în toate părțile. Mașinile amândouă sânt răsturnate și deterziorate.

Sute de curioși aleargă la locul sinistru-lui, așa încât jandarmeria încredințată cu paza abia poate să-i opriască.

Două sute de lu rători lucrează în permanență pentru înlăturarea materialului sfărmat și pentru punerea liniei în circulație. Deocamdată comunicația se face prin transbordare.

Institut de spălat și curățire a lui

NAGY KÁROLY

în Gluj-Kolozsvár, Malom utca 4.

Primește pentru spălat și curățit tot felul de albituri bărbătești și femeiești, dantele, perdele etc. Se fac albe ca zăpada și lucii ca oglinda. Comandele din provincă se execută prompt, și cu deosebită îngrijire la pachetare, se spedează franco. Se asigură manipulare conștiințioasă, executare grabnică și punctuală.

D-nii Lukács și Justh la împăratul.

Negocierile tânjesc.

Situația politică.

Mersul tratativeilor dintre d. Lukács și partidele ungurești s'a oprit din nou. Se crezuse o clipă că numai unele diferențe de ordin mai mult personal ar fi formând singura piedică a soluțiunii. Se aștepta chiar că într-o zi două să apără lista noului guvern cu membrii kossuthiști, în frunte cu d. Justh în cabinet. Dar se pare că acest partid și mai ales d. Justh iau angajat prea mult în chestia băncii decât să se mulțamească cu o simplă concesiune de formă. Ei au declarat în atâtea rânduri că nu vor primi puterea decât cu condiția preciză ca la 1 Ianuarie 1911 să se înființeze noua bancă națională ungară.

Telefonul ne aduce acum știrea că diferențele între dd. Lukács și Justh nu sânt numai de natură personală ci privesc și însuși mersul crizei, chestia băncii, asupra căreia se crezuse o clipă că nu mai e nici o greutate. Spre a primi noi autorizații d. Lukács pleacă azi sau mâine la Viena la împăratul, iar mai târziu probabil d. Justh încă va fi primit de împăratul în audiență.

Care-i punctul de divergență.

Budapesta, 28 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Situația a ajuns la un nou punct mort. Tratativele între d. Lukács și d. Justh s'au împiedicat deși nu s'au întrerupt. Se crezuse că numai în privința persoanelor există greutăți. Se spunea chiar că în chestia băncii d. Lukács ar fi primit toate dorințele partidului kossuthist și că noul guvern se va constitui în baza băncii autonome ungare.

Se spunea însă că divergența este asupra portofoliilor căci D. Justh mai stăruie să se dea partidului său portofoliul internelor, pe când coroana se împotrivesc acestei dorinți.

Acum aflăm însă că divergențele sânt de natură de principiu. d. Justh nu vrea să cedeze nimic din cererea sa: ridicarea băncii naționale ungare la 1 Ianuarie 1911 iar d. Lukács nu are autorizația de a-l face promisiuni precize.

D-nii Lukács și Justh la Viena.

Budapesta, 28 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Astăzi seara sau mâine dimineață d. Lukács va pleca la Viena spre a cere M. Sale noi autorizații și a-i raporta de mersul tratativelor sale cu partidele ungurești.

D. Justh a declarat de asemenea că probabil zilele acestea va fi chemat la Viena, dar că nu este dispus a ceda nimic din cererile sale.

Politica dlui Lukács.

Un ziar din Budapesta scrie că ieri o deputație a partidului agricultorilor din țară și-a prezentat omagiile noului prim-ministru, dlui Lukács. Deputația era condusă de renegatul român Mihai Brânduș care acum se cheamă Boros și de Dr. Gh. Simonka, pe cât ni-se pare alt român renegat. Oratorul deputației a adresat dlui Lukács întrebarea dacă el vrea să facă politică cu »națiunea milenară» sau cu poporul.

D. Lukács a răspuns că nu va călări pe calul de băț al chestiilor de drept constituțional ci vrea să facă politică economică. El a declarat că are ca scop de a crea o epocă în care să colaboreze spre prosperarea țării doi factori: coroana și poporul.

Camera ajurnată.

O broșură împotriva guvernului.

Sedința de azi a camerei.

Ședința de azi a camerei a fost lipsită de actualități politice palpitante. Guvernul o dată căzut în plină cameră și demisionat, ședința camerei nu putea să mai aibă un interes deosebit deoarece teatrul luptei politice este acum în afară de cameră. Ședința a fost deci scurtă, a durat timp de un ceas și jumătate și s'a ocupat mai mult de lucruri secundare. Chestia principală a fost alegerea comisiei parlamentare, care a fost propusă în zilele trecute de deputatul Holló pentru pregătirea unei adrese în chestia băncii naționale ungare.

A produs însă oarecare senzație discuția asupra unei broșuri care a apărut zilele trecute în Budapesta. Într-nsa însă se acuză miniștrii, guvernul și în general tot sistemul politic unguresc de cea mai mare corupțiune. În numele guvernului, d. Wekerle a protestat împotriva lor numindu-le calomnii. Totuși un vag sentiment al opiniei publice nu va putea să refuze orice aprobarea autorului acelei broșuri. Deși corupțiunea nu se practică poate în cele mai înalte locuri administrația a Ungariei nu poate fi acuzată de un exces de virtuți puritane.

La sfârșit camera s'a ajurnat pe timp nehotărât, așteptându-se soluția definitivă a crizei.

Iată unele amănunte: Ședința se deschide la 10^{1/2}. Prezidează vicepreședintele Rákovszky István. Se fac formalitățile.

Președintele cere autorizația camerei ca să prezinte M. Sale felicitările camerei, cu prilejul anului nou.

Se încuviințează.

Președintele mai prezintă unele acte între cari hotărîrea comisiei pentru bancă de a alege președinte al ei pe contele Bathányi Tivadar.

Barta Ödön adresează guvernului două interpeleții, una în chestia Croației, alta în afacerea »amestecului» contelui Aehrenthal în afacerile interne ale Ungariei, deși se știe că amestecul ministrului de externe, dacă s'a făcut, a fost favorabil ungarilor. În felul acesta interpelearea lui Barta se prezintă ca o simplă manoperă pentru a întări în realitate poziția dlui Aehrenthal care e protectorul revendicărilor ungurești pe lângă curtea din Viena. Oratorul amintește apoi broșura care zilele acestea a apărut în Budapesta contra guvernului și a regimului politic în Ungaria. Spune că nimeni nu este cruțat într-nsa și corupțiunea în sensul ei se întinde dela miniștrii până în cele mai de jos grade ale administrației.

Kossuth Ferencz: Calomnii josnice.

Szatmári Mór: Sânt mulți cari se bucură de aceste calomnii.

Barta Ödön: Broșura zugrăvește pe toată lumea în niște colori cum nu se poate închipui. Se spune de pildă că unul din membrii guvernului nu s'a împăcat cu adversarii lui astfel că a ajutat bănește pe contele Bathányi Lajos. După această broșură, toți fură și jefuiesc și tot creditul nostru moral se compromite. Pentru a-i paraliza efectul s'a ridicat. Dacă ar fi adevărat ceea ce se spune aici, nimeni nu ar mai avea dreptul să vorbească aici, parlamentul însuși nu ar avea nici o legitimitate căci nimeni nu ar avea dreptul de a se ocupa cu chestiile publice. (Apl.)

Fostul prim-ministru Wekerle. A apărut o broșură plină de murdării care atacă guvernul aruncându-i cele mai sfruntate calomnii. Se calomniază și viața noastră particulară. În chestii publice numai camera e în drept de a aduce sentința, pentru aceia nu facem proces de presă, ci depunem toate actele respective pe biroul camerei pentru ca d-nii deputați să le studieze și să se convingă de adevăr.

Benedek János: Dar lui Polónyi i-ați cerut să facă proces de presă. (Aplauze).

Wekerle: O facem pentru că guvernul e demi-

sionat și nu avem mai târziu putința de a ne apăra.

Camera procedează pe urmă la alegerea celor 21 de membri în comisiunea pentru redactarea unei adrese către coroană în sensul înființării băncii naționale ungare. Iată lista membrilor cari s'au ales:

Babocsay Sándor, Ballagi Adár, Barabás Béla, Bartal György, contele Bathányi Tivadar, contele Bethlen István, Bzonyi Ákos, Éber Antal, Eitner Zsigmond, Földes Béla, Holló Lajos, Kelemen Samu, Mérey Lajos, Nagy Dezső, Putnoky Mór, Rákay László, baronul Sennyey Miklós, Georg Surmin (croat), Szalmá y Mór, Szentivány Árpád, baronul Wesselényi Ferenc.

Procesele guvernului împotriva acuzatorilor săi.

Budapesta, 28 Decembrie. (Dela corespondentul nostru) După ședința de azi culoarele camerei ministrul internelor contele Andrássy, a declarat că va da judecătii pe autorul broșurii care acuză guvernul și adevărat și pe el de corupțiune.

Un comunicat oficios confirmă aceasta și declară că primul-ministru Wekerle a dat de asemenea în judecată ziarul »Népszava» care după »Arbeiterzeitung» din Viena, îl acuză că ar fi câștigat postul său de prim-ministru pe bani.

Guvernul nu va rămânea deci credincios declarațiilor sale de azi din cameră după cari singură camera e în drept de a-l judeca.

Din România.

Alegerile de Duminecă.

La București, (Ilfov), la Muscel, la Vaslui și la Tutova, au avut Duminecă loc alegerile pentru ocuparea scaunelor de deputați și senatori, aflate vacante.

Alegerile s'au făcut în toate părțile în cea mai perfectă ordine.

Alegerea din București.

Prinipele Moruzzi, conservator democrat 1565 voturi.

Mihail Deșliu, conservator 1452 voturi.
I. N. Cezărescu, liberal 808 voturi.

Balotaj.

Alegerea din Muscel.

General Crăiniceanu, liberal 100 voturi.
M. Vlădescu, junimist 83 voturi.
General Geanoglu, cons. democrat 25 voturi.

Balotaj.

Alegerea din Vaslui.

C. Calinescu, liberal 45 voturi.
Pavel Gorgos, cons. democrat 40 voturi.
Dr. Peride, junimist 36 voturi.

Balotaj.

Alegerea din Tutova.

D. I. Bontas, liberal 420 voturi, ales.
D. Th. Emandi, cons. democrat 156 voturi.
Vasiliu Cristescu, junimist 40 voturi.

Concediu dlui Brătianu. M. Sa regele a semnat decretul prin care se acordă dlui I. C. Brătianu, prim-ministru și ministru de interne, un concediu pe timp de 15 zile.

În timpul concediului președinția consiliului de miniștrii o va ține d. Spiru Haret, ministrul cultelor și instrucției publice, iar d. ministru Costinescu adinterim la interne.

Decretul a apărut ieri în »Monitorul Oficial» în ediție specială.

Atentatul contra dlui Brătianu. Atentatorul Stoenscu se află într-o extremă stare de slă-

biciune din cauză că refuză să mândne. S'a constatat că el suferă de icter în perioadă acută.

D. Dr. Marinescu examinând starea mintală a atentatorului, care se află internat la spitalul Brâncoveneasa, se zice că ar fi găsit că el nu-i complet responsabil.

Starea dlui prim-ministru continuă a fi satisfăcătoare.

Azi nu s'a mai afișat nici un buletin medical. Se va afișa atunci când va fi nevoie.

Corpurile legiuitoare.

Camera.

Sfârșitul ședinței dela 25 Decembrie.

D. I. C. Stoicescu, raportor, dă celire raportorul și proiectului de lege.

La discuția generală la cuvântul dl Enășescu, care spune că majoritatea nu ar mai trebui să urmeze orbește guvernul, deoarece fiecare din membrii majorității ar trebui să-și dea seamă singur de nevoile țării.

Oratorul constată că pe când în Austria guvernul a împărțit proiectul cu 8 luni mai înainte, guvernul nostru nu a împărțit convenția decât ieri.

Dsa e în contra convenției, care nu garantează în deajur interesele României.

D. Zamfir Filotti arată că convenția este în favorul României și o aprobă.

D. N. T. Popp, spune că condițiile de export a cărnei noastre sânt prea grele. Față cu scumpirea traiului dela noi, ar trebui să se prohibe exportul cărnei, — nu să se înlesnească.

Solul nostru dă mai mare venit în cultura de cereale de cât cultivând vitele. Convenția este o scădere a prestigiului țării noastre.

D. N. Iorga regretă că nu se poate exporta și cultura românească în Austro-Ungaria adecă publicațiile românești. Dacă sântem așa de buni prietini cu Austro-Ungaria, de ce nu ni se acordă acest lucru!

D. C. I. Stoicescu, raportor, arată că convențiunea are tocmai de scop de a încuraja pe crescătorii de vite din România, dându-le diferite avantajii.

Convenția are în vedere și interesele noastre agricole și cele industriale fără a mai pune la socoteală interesele noastre politice (Aplauze).

D. Al. Djuvara, ministru de externe, arată că România, încetul cu încetul, și-a cucerit o situație economică tot mai însemnată așa că astăzi a ajuns să trateze cu imperii mari de la egal la egal. Sânt împrejurări de ordine politică ce ne fac să căutăm a menține bunele relații cu Austro-Ungaria.

D. Enășescu ne-a cerut să prohibim exportul de carne spre a ieftini traiul. Eu cred că trebuie să îmboldim munca națională, pe toate terenurile, și numai astfel vom putea ieftini traiul. Prin convenția actuală am obținut să se creeze un export progresiv al vitelor noastre în monarhia vecină.

D. ministru de externe arată avantajii pe cari le prezintă abatoriile dela graniță și conchide, arătând foloasele pe cari țara le va avea de pe urma încheierii convenției (aplauze).

Se pune la vot în total convenția și se adoptă. Camera trece în secțiuni la orele 4 și 10 minute.

Ședința dela 27 Decembrie 1909.

Ședința s'a deschis la orele 2 jum. supt președinția dlui M. Pherekyde.

Senatul.

Ședința dela 27 Decembrie 1909.

Ședința se deschide la orele 2 și 20 supt președinția dlui general C. Budișteanu, pe banca ministerială fiind dnii miniștri Sp. Haret, Al. Djuvara și Al. Constantinescu.

D. N. Iorga întreabă guvernul, față cu svonurile cari circulă, dacă are sau nu intențiunea de a expulza pe unii redactori dela ziarul »Adevărul«.

D. Președinte: Se va comunica guvernului.

D. Păltineanu depune o petiție a mai multor locuitori din ocolul 4 cari cer să se modifice legea din 1895 privitoare la raza orașului.

D. Fleva anunță o interpelare asupra candidaturilor oficiale și asupra faptului că mai mulți alegători dela col. I de Muscel ar fi fost împedicați de a vota.

D. Dinu Brătianu declară că se asociază la interpelarea dlui Fleva.

Se intră în ordinea zilei. Se votează deschiderea de credite pe seama Epitropiei Sf. Spiridon din Iași.

Di președinte anunță că s'a depus raportul asupra proiectului de bănci pentru meseriași.

Se fixează discuția generală pentru mâine Marți.

Camera se ocupă cu indigenate și recunoașteri. Ședința cont nuă.

D. ministru Djuvara depune proiectul de lege pentru aprobarea convențiunii de comerț dintre România și Austro-Ungaria. D. ministru cere urgența, — care se admite.

D. ministru Al. Constantinescu depune proiectul de lege pentru recunoașterea ca persoană morală a societății pentru încurajarea rasei calilor, secția Iași.

Se intră în ordinea zilei. Se votează proiectul de lege prin care se recunoaște calitatea de persoană morală a societății »Unirea femeilor române din Vaslui«.

Di general Budișteanu, dă citire telegramelor președintelui Sbraniei Bulgariei prin care exprimă felicitări că d. președinte al consiliului a scăpat de odiosul atentat săvârșit contra sa.

În urmă ședința se ridică la orele 3 fără un sfert.

Din străinătate.

Criza în Grecia. Liga militară nu s'a putut încă împăca cu noua situație și încearcă să-și recâștige vechea influență. Dela 16 Decembrie începe a sporii garda militară care păzește parlamentul punându-o supt conducerea a cinci ofițeri, și cere ca parlamentul să țină zilnic ședințe. La 20 Decembrie, o delegație de ofițeri s'a prezentat la ministrul-președinte și apoi la președintele Camerei, cerându-le să intervină ca parlamentul să ia măsuri numai decât în discuție 12 proiecte de lege. Prin aceste proiecte se cere desființarea momentană a legațiunilor din Viena, Berlin, Petersburg, Roma și Paris; cere mai departe ca toate institutele de bani să se pună supt controlul statului, ca astfel nici miniștrii, nici deputații să nu poată fi membrii în consiliile de administrație ale băncilor.

Se crede, însă, că Liga militară nu va reuși, mai ales de când Theotokis, șeful opoziției, a promis că sprijină guvernul.

Guvernul Rusiei și monarhia noastră. A fost vorba și în ziarul nostru de discursul pe care contele Bobrinski l-a rostit împotriva monarhiei noastre.

Din Petersburg se anunță acum că ministrul-președinte Stolypin l-a chemat pe contele Bobrinski ad audiendum verbum și l-a îndrumat ca pe viitor să fie mai cu tact în discursurile sale, fiindcă atacurile persoanelor politice împotriva monarhiei austro-ungare aduc guvernul rusesc în situație foarte penibilă.

Cercurile din Petersburg nu dau acestei audiențe nici o importanță.

Turcia în interesul alianței balcanice. Ministrul de finanțe turc, Dsavid bey, dupăcum am amintit într'un număr trecut întreprinde o călătorie prin țările vecine pentru a câștiga simpatii în jurul înjghebarei unei alianțe balcanice.

În Sâmbăta trecută turcul a plecat din București spre Belgrad, unde a sosit Duminecă. La

Sofia a avut o întrevedere că ministrul de finanțe Luni la amiazi a luat masa la legațiunea turcească unde au fost invitați și miniștrii Papikov și Salabosew.

În Belgrad Dsavid Bey a făcut o lungă vizită ministrului de externe Milovanocivi, cu care s'a întreținut și seara la cină.

SERVICIUL TELEGRAFIC.

Un interview cu Dr. Lueger.

Agram, 28 Decembrie. »Agramer Tagblatt« publică un interview acordat de Lueger, primarul Vienei și șeful partidului creștin-social din Austria, unui redactor. Lueger declară că este convins despre dinasticismul croaților, dar printre sârbi și politicieni ari propagă idei antidinastice. Lueger admite legăturile dintre sârbi și croați și spune că procesul contra lui Friedjung a dovedit că Viena n'a avut motive că nu se încreadă în croați.

Întrebat dacă croații pot să spera ceva dela Viena, Lueger a răspuns că croații trebuie să aibă răbdare până se va termina criza guvernamentală din Ungaria. Dacă Viena își va păstra atitudinea energică de până acum, vor veni vremuri bune și pentru croați.

Despre trialism, Lueger s'a exprimat spunând că acesta e un ideal politic a căui rezolvire este încă nehotărâtă.

Noul ministru de interne al României.

București, 28 Decembrie. Regele a semnat astăzi decretul prin care Mihail Pherekyde, președintele camerei deputaților, e numit ministru al afacerilor interne.

Ion I. Brătianu rămâne și pe mai departe președintele consiliului de miniștri, ministru fără portofoliu.

Deschiderea dietei în Bucovina.

Cernăuți, 28 Decembrie. Mâne se va deschide sesiunea dietei provinciale a Bucovinei. Se va discuta, înainte de toate, reforma electorală pentru orașul Cernăuți. Sânt două proiecte: unul prezentat de deputatul Onciu, care se întemeiază pe sistemul curiilor naționale, și al doilea: proiectul actualului consiliu comunal.

Ambele proiecte sânt sprijinite de mulți deputați. Discuția se prevede a fi foarte furtunoasă. Sânt temeri că se va face obstrucție.

Epilogul procesului Friedjung.

Agram, 28 Decembrie. Corespondentul din Viena a ziarului guvernamental croat »Ustavnost« a întrebat pe Friedjung, cum explică delarația făcută în fața justiției. Acesta a răspuns, că crede că numai două documente sânt falsificate, în realitate însă coaliția a avut în adevăr relații neleale cu Serbia.

Știrea aceasta a produs aici mare senzație. Ziarele starceviciane și organul baronului Ruch atacă coaliția, cerând să dea din nou în judecată pe Friedjung, și să ceară sentință.

Reforme militare.

Viena, 28 Dec. Autoritățile militare plănuiesc să prezinte parlamentelor în luna lui Ianuarie reforma militară pentru serviciul de doi ani și ur-

Galoși, ghetе pentru zăpadă veritabile de Petersburg

se capătă la WEISMAYR FERENC Timișoara, numai în cetate, str. Hunyadi.

Ghetele de gumă de Petersburg sunt veritabile numai fiind provăzute pe talpă cu un triunghlu roșu, și anul fondării 1860

care a contingentului de recruți. Optimiștii speră, că până în Aprilie reforma va fi admisă așa că recrutările viitoare se pot face după noua lege, iar în Octombrie 1910 se va putea începe serviciul de doi ani. În orice caz se crede că în Octombrie 1911 este ultimul termen, când se va începe acest serviciu.

Convenția cu România în camera seniorilor.

Viena, 28 Dec. Astăzi s'a început o scurtă sesiune a camerei seniorilor. Mâne se va primi de bătrâni convenția comercială cu România.

Disgrațiarea unui episcop.

Viena, 28 Decembrie. Ziarul »Zeit« se ocupă cu disciplinarea episcopului Marschal și spune că a fost retrogradat, fiindcă își pierduse simpatiile la curte. Împăratul îl însărcinase să înduplece pe moștenitorul de tron arhiducele Francisc Ferdinand să renunțe la căsătoria sa cu contesa Sofia Chotek. Nereușind, împăratul a rămas supărat; de asemenea și moștenitorul de tron.

Episcopul Marschal și-a pierdut simpatiile și la Roma, fiindcă n'a voit să aplice decretul »Ne temere...« care le da și călugărilor dreptul de a oficia căsătoriilor.

Viitoarele manevre.

Viena, 28 Decembrie. Viitoarele manevre imperiale se vor face între corpurile de armată din Timișoara și Sibiu, ori între cele din Lemberg, Kașovia și Przemisl.

În scopul acesta șeful statului major generalul Konrad von Kötzenhoff va vizita ambele regiuni și în urmă va decide.

Aventurierul Nastici cere dreptate la bara justiției.

Viena, 28 Decembrie. Astăzi a avut loc procesul intentat de Nastici cel cu broșura Finale, contra avocatului Hofmokl, care l-a acuzat de hoție și homosexualitate. S'a dovedit că plângerea lui Nastici nu corespunde adevărului. Contra acestuia s'a deschis acțiune publică. Cu toate acestea el s'a declarat mulțumit și și-a retas păra, deși în ședință chiar Hofmokl i-a spus că e un individ fără onoare și scârbos.

O revistă italiană despre noi.

Roma, 28 Decembrie. Numărul din urmă al revistei »L'Italia all'Estero« publică niște impresii de călătorie în Ungaria, Serbia, Bulgaria și România. Autoarea impresiilor, doamna Alexandra Dudan, vorbește despre luptele pentru independență ale maghiarilor și condamnă prigonirea »fără scrupule« a naționalităților nemaghiare, spunând că numai românii știu să reziste, cu succes, tentativelor de desnaționalizare.

Despre România oficială, Dudan n'are păreri atât de favorabile. Condamna politica filo-austriacă a Regatului și latifundismul. Se exprimă, însă, cu simpatie despre caracterul rasei latine și admiră forța mare ce rezidă în poporul românesc.

Conjurație în Barcelona.

Barcelona, 28 Decembrie. Poliția a dat de urmă unei conjurații, care avea de scop să răzbuie asasinatul lui Ferrer.

În casa unui sobar s'a găsit anume un depozit de vreo douăzeci de bombe, care au fost confiscate.

S'a pornit o anchetă pentru a se afla firele conjurației.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 28 Decembrie n. 1909.

Doi critici sau suflete pierdute.

E sfârșitul anului, când în toată ziua te năpădesc fel de fel de reclame. Nu lipsesc dintre acestea numerele de probă ale ziarelor și revistelor neaoșe jldano-maghiare, cari nu slăbesc a ne invita la abonament, punându-ne în vedere fel de fel de premii, cadouri prețioase, pe lângă înălțarea sufletească în stere mai fericite.

Nu cu puțin succes își cucerește abonații pe această cale mai ales revista săptămânală »Tolnai-Világ« care le oferă susținătorilor abonați drept cadou »bibliotecă întregă«, în schimbul cărora abonații plătesc o sumă bogată »numai« pentru legătură; căci fondul, conținutul e »grătit«, fiind lipsit de orice valoare...

Iubirea față de abonați i-a îndemnat ca pentru întregirea bibliotecii abonaților săi să publice acum drept cadou o »Istorie universală în opt tomuri voluminoase, redactată, în obicinuita obiectivitate patriotică, de mai mulți ziaristi maghiari.

Acest »eveniment nemai pomenit al ziaristiceii« (cum se zice în reclama proprie) nu e avizat la critica modestei mele persoane, căci toți »patrioții« acestei țări fericite au grăbit din toate colțurile să și exprime, adânc pătrunși, sincerile îndestuliri și mulțămiri încărcate cu un vagon de laude, recunoștințe și complimente.

Între acei patrioți impresionati, ca niște oi pierdute, figurează și doi »români«!

Primul e Adrian Marginean din Alsó Visó com. Maramurș, care se exprimă cu data de 6 Nov. 1909. Stilul și conținutul istoriei și a revistei »Tolnai« e atât de atrăgător, încât ține toată atenția cititorului »încordată«.

Al doilea e Mihail Man din Füzegy, lângă Beiuș, care vestește cu data de 15 Nov. 1909, că: »Atât revista cât și istoria »Tolnai« într'adevăr sânt interesante, distrage și instruiază pe cititorii de orice clasă«!

Ca să înțelegem entuziasmul acestor români e de-ajuns să știm, că această »istorie instructivă și de un conținut atât de atrăgător«, — cum vorbește despre noi românii.

Vorbind despre mișcarea românilor din 48 o numește în vol. VIII. pag. 270 și 271 »Tirania valachilor și măcelurile bestiale ale ciurdelor valachice!« Pe românii îi numește »ciurdă și bande de hoști«, »vandali săbaticii ce seamănă cu farele turbate«, »bestii desbrăcate de orice simț omenesc«.

Redactorii se miră de acest popor »sălbatic, bestial-nenorocit, care supt jugul asuprii politice și al conducătorilor fără știință nici astăzi nu arată progres cultural față de starea de acum o sută de ani, care astăzi e tâmpit și stă supt stăpânirea preoților lor cari sânt rușinea culturii«.

Aceste cuvinte insultătoare — pentru d. Adorján și Mihály fapte istorice povestite obiectiv — sânt însoțite de două potrete, unul înfățișând pe Axente, supt care e scris însă »Iancu Abráhánii și celalalt al lui Iancu iscălit »Axente Szevér oláhfelkelő, ceace caracterizează amănunțita cunoștință a patrioților despre figurile și faptele istorice.

Aceste vă plac și distrag atât de mult d'lor Adorján și Mihály?! Un român.

— Pentru ziaristii români. Președintele Reuniunii meseriașilor români din Sibiu, d. Victor Tordășianu, a dăruit pe seama fondului ziaristilor români suma de 5 coroane, în loc de cunună pe mormântul fostului redactor al »Țării Noastre« — regretatul Dem. Marcu.

— Tolstoi bolnav. Din Petersburg ni-se telegrafiază, că bătrânul scriitor rus contele Leon Tolstoi se află de câteva zile bolnav în vila sa dela Jagnaja Pojana. În ziua de 26 Decembrie s'ar fi preumblat prin grădina și a răcit. Răceala aceasta nu e atât de rea, și se speră că în curând Tolstoi se va reabilita.

— Invitare la abonament prin o necuviință. Numărul de Crăciun al fișicelii săptămânale »Déva és Vidéke« s'a trimis, ca număr de probă, tuturor cărturarilor din comitatul românesc al Hunedoarei, fără deosebire de naționalitate. Pentru acei români, cari ar vrea să și trimită

aprigilor patrioți din Déva bănuții adunați cu strădanie, extragem din invitarea la abonament al numărului număr de astădată numai următoarele: »A magyarorság és a kultúra vagyunk mi a nemzetiségek és a kulturtalanság végtelen tengerében« (subtragerile în original). Pe românește ar suna cam așa: »Noi, cei dela »D. és V.«, adică eu, inspectorul atât de cunoscut Dénes Károly cu tovarășii mei de principii, sântem farul luminător în bezna ce stăpânește între voi, valachilor de toate categoriile, adică tu: protopop, preotule, avocatule, medicule, profesorule, dascălule etc. Dacă n'am fi noi aci în Déva, voi nu v'ați putea deosebi de africani«. Iar cine ar mai dori să vadă, cum vrea »D. és V.« să se ridice întunerecul de pe valachii, cari sânt stafia »civilizațiilor« din capitala comitatului, mai citiască și articolul Nagy Déva« (ibid. pag. 13) și apoi să zică, că nu-s nostimi culturalnicii dela »Déva és Vidéke«... Năsbuții de astea am mai citit noi în »D. és V.«, dar ca să le scrie tocmai în numărul, cu care se bate la ușa românului după creșteruși românești, par'că i prea gros...

— Pretendentul la tronul Franței. Fabricanții de senzații din Paris s'au îngrijit de sărbătorile catolice să tulbure atmosfera de pace cu o senzație dintre cele mai acredibile în lumea capitală mondială. Ei au lansat vestea că de sărbători s'a preparat o lovitură de stat în Franța, care numai mulțămii vigilenței guvernului și a poliției a putut să fie înlăturată. Senzația s'a iscat, în jurul excursiei la Paris a principelui de Orleans, Filip, care între titlaturile sale are și pe cea a pretendentului legitim la tronul Franței. Principele venia dela funeriile regelui Leopold și voia să atingă la reîntoarcerea sa și Parisul. Excursia lui a fost o excelentă ocazie pentru fabricanții de senzații și ei au și exploatat-o în mod foarte ingenios.

Filip, principele de Orleans — anunță »Le Journal« —, venind cu automobilul dela înmormântarea regelui Leopold, s'a apropiat de fruntariile Franței, iar Sâmbătă seara târziu, a sosit la Paris. Prefectul poliției a aflat încă la timp ce se pregătește și a încunoștiținat îndată pe primul-ministru. S'au luat întinse măsuri pentru a zădărnici planul. Fruntariile franceze au fost păzite de patru duble, iar împrejurimea Parisului de mii de finanți și de ofițeri de poliție. S'a dat ordinul, că pretendentul de tron trebuie arestat.

Gările și rampele au fost inundate de miliție și de detectiv. Precauțiunile n'au fost de prisos, căci principele Filip s'a apropiat într'adevăr Sâmbătă de fruntariile franceze, ba a fost recunoscut chiar de către ofițerii de poliție, în momentul când se apropiase cu automobilul. La vamă pretendentul de tron a observat patruzele neobșnuit de numeroase și pe loc s'a și înors, dispărând cu automobilul. Ar fi fost de-a geaba orice urmărire; automobilele poliției nu l-ar fi putut ajunge. Filip, principele de Orleans s'a înapoiat pe teritoriul belgian, iar Duminecă a sosit la Londra.

— Renovări la curtea din Bruxelles. Din capitala Belgiei ni-se telegrafiază, că regele nou Albert a concediat pe toți servitorii palatului angajându-și alții noi.

De-așemenea au început să se facă reparații, deoarece bătrânul Leopold nu prea ținea seamă de luxul unei curți regeste.

Reparațiile se fac pe cheltuiala proprie a regelui, acesta refuzând să primească ajutor din partea Statului.

Dacă are de ce n'ar da și el pentru casa lui, cum a dat popa din Daia pentru casa parohială.

— Teroriștii în Indii. Poporul subjugat de englezi al celor 260 de milioane de indieni duce o luptă desnădăjduită contra asupritorului Albion. Atentatul studentului indian Dhingra care a pușcat astă vară pe lordul Curzon Wollie nu a rămas fără urmări. Deși Dhingra a fost executat, fapta lui a trezit o recrudescență a mișcării naționale în Indii. O serie întregă de alte atentate a fost răspunsul la execuțiunea lui Dhingra. Poliția din Bombay a arestat cincisprezece persoane bănuți de complicitate la uciderea funcționarului Jackson, săvârșită în Nesik. S'a confiscat un mare număr de revolve și acte, cari dovedesc — este vorba — de o conspirație organizată bine împotriva stăpânirii engleze în Indii.

— **Moartea ficei lui Mark Twain, celebrul humorist american.** Se telegrafiază din New York: Celebrul humorist Mark Twain a suferit o mare nenorocire și anume: ficea sa Jeanne Clement pe când făcea baie a fost apucată de un atac de epilepsie și s'a înecat.

Ea era în vârstă de 28 ani și suferea de această boală.

Mark Twain și-a pierdut nu numai fiica dar și pe cel mai devotat secretar al său. Marile scriitor mai are încă o fată anume Clara măritată cu un pictor rus care trăiește în Europa.

Ziarele au anunțat cu această dureroasă întâmplare că marele humorist e greu bolnav.

Mark Twain afând, a făcut o nostimă glumă pe sama ziarelor, trimițându-le o scrisoare prin care spune că știrea e falsă și că e prea bătrân să facă asemenea prostie.

— **O pereche... tânără.** În Kiskö-ós a avut loc, ieri, o nuntă cum mai rar se pomenește. Mirele împlinise 82 de ani, iar mireasa numai de 62 ani.

Să fie într'un cîș cu noroc.

— **Societatea culturală ungurească din Maramurăș** dezvoltă o activitate harnică. A distribuit premiile pe la învățătorii cari au predat limba ungurească cu succes și a înființat două aziluri de copii. Prefectul Perényi a început o colecție pentru ridicarea unui palat cultural unguresc în Sighet și se nădărduește că el se va înfăptui curând. Guvernul sprijinește de asemenea planurile societății. Și când ne gândim că afară de câțiva boieri unguri scăpați, și acei în mare parte origină românească, și afară de jidani cari vorbesc dialectul *idisch* nu este nici pui de ungur în Maramurăș și că în schimb sînt afară de aproape 200.000 de ruși, 80.000 de români, ne întrebăm ca e i activitatea Asociației culturale românești din Maramurăș, de care rar se aude vorbindu-se un cuvânt?

— **Arestarea unui spion francez.** Din Mainz se telegrafiază că într'un hotel de acolo a fost arestat un subofițer francez, care de ani de zile făcea servicii de spionaj guvernului francez. Făcându-se percheziții, au fost descoperite, într'un geamantan, multime de fotografii, hărți și planuri militare și însemnări stenografice, din cari s'a constatat că subofițerul arestat avea legături cu mai mulți ofițeri din statul major francez.

Descoperirea spionului se datorește unui denunț anonim.

— **Peste șase mil de avocați în Ungaria.** Au apărut datele statistice oficiale din cari reiese că numărul avocaților în țară crește necontenit. La sfârșitul anului 1904 au fost înscrși la toate barourile din țară 5300 de avocați, în 1905 5512, în 1906 erau 5776, în 1907 se urcaseră la 5995 iar la sfârșitul anului trecut 1908 Ungaria avea 6215 avocați, cari până acum au sporit de sigur din nou cu câteva sute, încât azi numărul se fi cifrând la vreo 6500 aproximativ. Între aceștia numărul avocaților români este cel mult de 350, va să zică aproximativ 5 procente.

x **Erații Lászlóczy,** fabrică de cîrnărie, Cluj — Kolozsvár. Telefon 17. Recomandă specialitățile de prima calitate de cîrnă din Cluj, slănină și arlicii de cîrnărie, precum: slănină fină (Kaiserfleisch), slăniua cu aiu, cîrnaț, carmanadla, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă cîrtaboș de Cluj și sîngerete; specialități de cîrtaboș și cîrnați, pastete și rînză de porc umplută, slănină pentru muncitori în cantitate peste 25 kg.: în fine untură curată de porc topită în vase. La comanda mari și prețuri mari. Expediare cu poșta sau cu trenul. — Serviciu prompt și grabnic. Cu catalog de prețuri sau cu informațiuni servim bucuroși.

x **Nou!** Cel mai frumos dar de Crăciun este un gramofon (mașină vorbitoare), dar să grijii ca să nu vă lăsați înșelați de reclame mari, ci recomandăm în atențiunea fiecăruia, ca să cumpere gramofone numai dela cea mai mare și mai încrezută mare prăvălie de gramofone a lui Tóth József din Seghedin (Szeged), Könyök utca 4. Dacă vă provocați la ziarul nostru, expediază catalog de prețuri ilustrat gratis și franco.

x **Nouă întreprindere industrială în Timișoara.** Anton Kornitzky a zidit în Timișoara - Fabrică, în colțul străzii fabricii de mătase cu absorbite de gaz, pe care a instalat-o cu cele mai moderne mașinării ale tehnicii moderne mașinării ale tehnicii moderne și produce 11 feluri de făină. Proprietarul a aranjat în legătură cu moara, și o prăvălie de spîțerie, unde să vînd cele mai bune

mărunțșuri și făinuri cu prețuri ieftine. — Pregătește în atelier și lucrări de lăcătorie foarte frumoase ceea ce ridică vaza industriei timișorene și merită sprijinul publicului.

x **Pentru 60 de fileri,** poți pregăti ușor acasă 2 litri licheruri Alasch, Anisette, Benedictin, Chartreuse, Curacao, Persecă, Pară imperială, Chimin, Cafea, Roza, Vanilie, Silvoriu, Rachiul de drojzii și Rom. 10 doze cu modul de pregătire expediază franco. Burger Frigyes, farmacist Cluj. — Kolozsvár.

Cronica artistică.

O expoziție de pictură în Arad. Am intrat la întâmplare să vedem cam ce a expus școala de arte și meserii. Nu mă așteptam să aflu surprize aici, și nici nu mi făceam iluzii.

Pe scările largi lume multă, pe care n'o cunoșteam; la intrare mă așteaptă profesorul.

Înainte pânzelor fixate pe pereți, privitorii de toate categoriile privesc strâmbând din nas.

În față un pusnic îmbătrânit, cu barba albă ce-i cade ca un val de argint peste pieptul coșcovit, sprijinit în genunchii înfășurați în faldurile unei veiniți, privește înseninat în cartea cărților ce stă deschisă înaintea lui.

O figură blândă, ca o amintire, în nemișcarea ei par'că revarsă în juru i o atmosferă de pace, care aduce seninătatea în suflet.

În colo multă paradă de muncă și culori, mulți feți neisprăviți.

Și așa trec înainte oprit la restimpuri, de câte un început de primăvară cu sălcii înmugurite și cu norii sinilii ce trec peste albastrul ca lacrima, lăsând umbre prelungi pe pământ; sau un amurg de vară când soarele moare pe apele sîngerate ale lacului din marginea satului și tîlângile turmei încep a boncăni coborînd coasta în liniștea înserării.

La un colț din dreapta, aproape de intrare, te oprești în fața unei pânze prinse într'un cadru aurit. O încăpere pacinică cu un buchet de crisanteme ce stau să și scuture floarea. E ceva original în pânza aceasta prin bogăția culorilor ei prin firea așa de sinceră a naturii, că-ți vine par'că o pornire de dragoste în fața acestor pozoabe, să le strîngi la piept și să le desmierzi. Și în penumbra acestei încăperi tu stai pierdut visînd același colțșor cu lumina potolită a unei tomi tîrzi. Și legănat de nostalgia acestui vis te pomenești curmat de-asupra pânzii, unde într'un colțșor cu litere energice găsești un nume românesc: Veturia Pap.

Ți-e necunoscut numele aceste, dar pleci mîngăiat de fătul acestui talent incontestabil, săltat din pătura diletantismului care băjbăie pe la toate colțurile.

Profesorul ce stă la spatele tău îți spune mîndru că e școlarul său, că ar vrea să plece în străini pentru continuarea studiilor, așteaptă numai o bursă ce i ar înlesni plecarea.

Dar nu-l mai auzii și ieși ușurat, cu gândul pribegind departe spre zări înflorite și inimi dornice de înălțare.

Conferințele „Astrei” în Brad.

Duminea trecută s'a făcut comemorarea lui Eminescu, în conferința a treia. După o ochire peste viața zburzumată a poetului, dl profesor Dr. Ioan Radu ni-a ajutat să ne cufundăm — uitându-ne măcar pe un moment grijile de toate zilele — în operele geniale ale marelui poet-filozof. Apoi a împărțit în public — din ce în ce tot mai numeros — câteva exemplare din frumosul album „Eminescu comemorativ”, aduse anume dela librăria „Tribunei”.

Dșoara Veturia Kéri a cântat cu multă precizie și spre marea mulțămire a tuturor poezia atât de grea „Ce te legeni coardule”. În dânsa am căpătat o forță, care promite mult și care are să ne mai delecteze încă.

Dl stud. fil. Dante Germán a declamat un fragment din „Satira III”. A declamat frumos; doar cuvintele așezate ale lui Mircea să se fi spus ceva mai trăgănat. La tot cazul însă ni-a dat și dsa câteva momente plăcute.

În fine dșoara Ida Cainap a cântat poezia „Mai am un singur dor...” „Ostenelile i-au fost răsplătite cu aplauzele publicului ascultător.

ECONOMIE.

Ploile nu mai încetează ci cad mereu, par' că ai face-o anume, ca lucrările câmpului să stea pe loc. Sămănăturile prosperă.

Deși afacerile de bucate să mențin la nivelul obicinuit, totuși se observă oarecare schimbare.

Piața granelor din Arad.

26 Decembrie 1909.

S'a vîndut azi:	
grâu 500 mm.	13.60 - 13.80
ore 100 mm.	5.60 - 5.70
ovăs 100 mm.	9.20 -
secară 100 mm.	7.00 -
păpușoi 500 mm.	6.70 -

Prețurile sunt accoțite în coroane și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 26 Decembrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 kgr. a fost următorul:

Grâu nou

De Tisa	28 K. 95—30 K.
Din comitatul Albei	28 > 80—29 > 80
De Pesta	28 > 90—29 > 90
Bănățanesc	28 > 95—29 > 90
De Bacica	28 > 60—29 > 80
Secară de calitate I.	19 > 75—20 > 05
Secară de calitate mijlocie	19 > 55—19 > 65
Orzul de nutreț, calitate I.	14 > 75—14 > 95
Ovăs de calitate I.	15 > 70—16 >
Ovăs de calitate II.	15 > 40—15 > 60
Cucuruz	14 > 80—15 >

Poșta administrației.

Dr. V. G. (Buziaș). Am primit 24 cor. abonament până la finea anului 1909.

Ioan C. Dîncăneț, Istina. Am primit 8 coroane abonament până la I/VII 1910.

Redactor responsabil Iuliu Giurgiu.

„Tribuna” Institut tipografic, Nichin și col.

Credit pe ipotecă, pe cambiu
și pentru oficanți
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Ce e mai bun?

La tot cazul, de cât ori-ce fel de untură pește, e mult mai bună EMULSIUNEA SCOTT fiind ușoară de mistuit, produce efect vindecător grabnic.

E mai bună și pentru aceea, că o înghit cu plăcere și aceea, că de untura simplă de pește sau grețosă.

EMULSIUNEA SCOTT

se preparează numai din cel mai curat oleu de ficat de pește ce să produce Lofoten (Norvegia), — pentru-că acesta e cel mai nutritor în toată lumea.

Se vinde în toate farmaciile.

Un flacon original 2 cor. 50 fil.

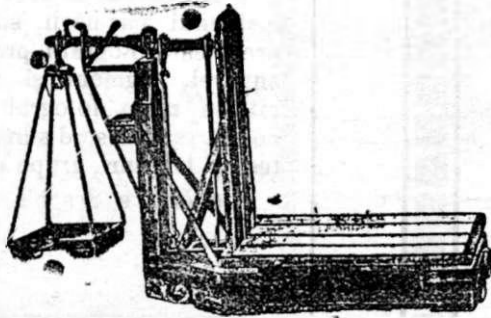
Valoroasele cărți
ale savantului canonic

Dr. Augustin Bunea:

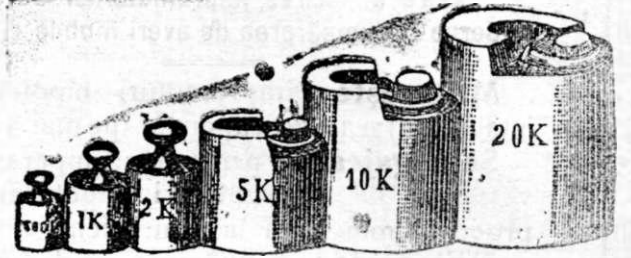
1. *Mitropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa*, schiță biografică, Blaj 1890, 20 fil.
  2. *Cestiunea din dreptul și istoria bis. române*, Blaj 1893.
Partea I. 269 pag. 2 cor.
Partea II. 400 pag. 8° 1 cor. 50 fil.
  3. *Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu Roma*, în sematizmul Archiepiscopiei de Alba-Iulia și Făgăraș pe anul 1900, costă 8 coroane.
  4. *Episcopii P. Aron și Dionisiu Novacovici*, în istoria Românilor transilvăneni dela 1751 pînă la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fil.
  5. *Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse*. Prețul 5 coroane.
  6. *Ierarhia românilor din Ardeal și Ungaria*, 1 cor. 50 fil.
  7. *Mitropolitul Sava Brancovici* 1 cor. 50 fil.
  8. *Amintirea lui T. Claputa* 50 fileri.
- Se află de vânzare la *Librăria Semina-*
lei din Blaj și la toate librăriile româ-
nești.

Noua fabrică de cumpene (cântare) și atelierul de reparaturi speciale al lui
PERMOZER LAJOS, ARAD. Fabrică și Birou: Zimândi-ut nr. 4. Ujtelep.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public romînesc că fabrica de cumpene de sub firma veche: BURZA și PERMOZER a trecut în proprietatea mea. Recomand în atenția onoratului public noile mele cumpene zecimale autenticate, și greutateile zecimale turnate în aramă și fier. Primesc în atelierul meu ori-ce reparaturi pe lângă garanția a tot-felul de mașini agricole și a lucrurilor atingătoare de branșă aceasta. Rog binevoitorul sprijin al onoratului public, cu tot respectul:

Permozer Lajos.

Intreprindere de apeduct și canalizare
FÜLÖP ANDRÁS
Kolozsvar, Széchenyi-tér 36.
Primește lucrări pentru apa-
duct și canalizare pe lângă
garanția cu prețurile cele
mai moderate.

Renumita cafea prăjită Palermo,
prăjită prin mașina prăjitoare electrică în prăvălia de aromate a lui
Dürr Gusztáv.

Arad, în edificiul băncii »Victoria« vis-à-vis de
casa orașului. Telefon p. oraș și comitat Nr. 118.

Această cafea foarte căutată nu este permis ca să lipsească
azi din nici o casă, este foarte bună atât ca cafea neagră
cât și cu lapte. Mirosul și gustul îi-e fără pereche, o alta
cafea mai bună ca și aceasta nu există. — Se capătă în
pachete originale plumbuite de 1/8, 1/4, 1/2 Klgr. zilnic
prăjire proaspătă. Aromate și delicatose proaspete și
poame sudice proaspete: prune datule, malaga, smo-
chine de Sirina, poame zasarizate și proaspete. Cioco-
lată și calon foudant caramel și bomboane foudres. Daruri
de Sf. Nicalae (Nicolo). Daruri de Crăciun pentru
pom, proaspete de tot felul. Diferite soiuri de zahar-
cale, franceze în cutii elegante dela cele mai ieftine
până la cele mai fine. Serviciu excelent. Rumuri origi-
nale engleze și din țară. Cognac și licheruri. Poame
proaspete. — Prune de Bordeaux și Ananas proaspete.
THEA originală Assan, Imperial și rezescă mixtură
Pecco Mandarin și Schuchon. — Depozit de Șampanie
Törley József és Társa renumita Talisman, și Casino
a lui Lois Francois Transilvania, Vin brut cu semnul
Monopol, vinuri șampanie renumită. — Tot felul de
sălbătăciuni și galite tăiate cu prețuri foarte ieftine.
Mare asortiment de zacharicale pentru Crăciun.

Cele mai ex-
celente instru-
mente pentru
săparea de
fântâni arteziene
le pregătește și expediază
VÁRADY LAJOS
fabrică de instrumente
II.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.
Nu trebuie să anteprenori; domeniile,
comunele, singuraticii: singuri pot
face săparea cu instrumentele mele.
— **Primiucrător mijlocesc.** —
Recomand și mașini pen-
tru impletitul de sîrmă.
Catalog de prețuri trimis gratis și franco.
— **Premiat la 6 expoziții.** —

S'au ieftinit
cărbunii.
Care de acum își câștigă
sau abonează cărbuni și
cochs pentru iarnă, eco-
nomisește 25%!
100 Klgr. cochs de fa-
briță de gaz cor. 4.60.
100 Klgr. cărbuni de
piatră salon de Prusia
cor. 4.60.
100 Klgr. cărbuni de
piatră salon de Jil c. 4.—.
100 Klgr. cărbuni de
lemn fără praf cor. 6.—.
100 Klgr. de cărbuni
pentru fauri cor. 4.60.
Róth József mare neguțător
de cărbuni ■
Arad, Eötvös-u. 3.
Nr. Telefonului 63.
Pentru fabrici, mori precum și pentru
trierat expediez cărbunii de Prusia de
calitate cea mai bună.

STAMM EDE succesor
RESCH FERENCZ,
atelier de mașini de cusut și biciclete
în TEMESVAR, strada Merczi 4.
Are magazin
de mașini de
cusut PFAFF
de toată mări-
mea și cu pre-
țurile moderate.
Mare asortiment
de Goarne.
Prețurile se pot
solvi și în rate.

Gramofoane și Pate-
foane veritabile, precum
și de cele fără diaphazon.
Telefon nr. 459.
— Preț-curent gratuit. —

Zénithul de gumă
deja după câteva zile s'a dovedit
prin mil de scrisori de recunoștință
năvălește că
specialitățile (preservative)
pe care domni și domni, inventate sub numele Zénith sunt
de mai de încredere, nu strică sănătatea, cuceresc și
înțeleg celor de până acum.
Prețul: 1 duzină de Zénith pentru domni 8 cor.,
pentru Zénith pentru dame 7 cor.
La comandă va rugăm să fiți atenți la numele
Zénith, căci numai atunci e veritabil, dacă e prevăzut
cu numele Zénith. — Se trimite în străinătate și în țară
cu plăcere și cu mai mare discreție, recom. și cu ranchuză
Agentura principală în Ungaria:
DEUTSCH IZIDOR
magazin de instrumente medicale și pentru îngrijirea
bolnavilor.
Szabadka, Kossuth-u.

ANUNȚURI
primește administrația »Tribuna« pe
lângă prețurile cele mai moderate.

Halmi József, fost adjunct la notarul public
regesc din Borosineu, și
Strausz Gyula, fost ofician de bancă.

Cancelaria înregistrată

Halmi și Strausz,

pentru mijlocirea împrumuturilor de bani,
vinderea și cumpărarea de averi mobile și imobile.

Mijlocește: împrumuturi ipotecare (pe
întabulare) și amortizaționale (pe mai mulți ani).

Se angajează: pentru răscumpărarea (con-
vertarea) de împrumuturi ipotecare, dela
procente mai mari la mai mici.

Mijlocește: cumpărarea, vinderea, schim-
barea și esarendarea de averi mai mari
pământuri, etc).

Primește: manipularea (conducerea) case-
lor de închiriat pe lângă remunerațiuni cât
se poate de minimale.

Mijlocește: vinderea, cumpărarea și schim-
barea de căși particulare, căși de închiriat și vie.

Primește: parcelarea și colonizarea ave-
rilor imobile (pământuri).

Telefon Nr. 726.

Adresa telegrafică: Halmaistrausz.

Correspondență se poate face și în limba română.

Arad, (str. bisericii) Weitzer János u. Nr. 9,
în partetul edificiului nou a școlii de fete.

Cu deosebită stimă:

Halmi și Strausz.

Nou atelier de fotografiat în Cluj,

Kolozsvár, Mátyás Király-tér 26.

Lângă apotheca lui Hintz.

Am onoare a aduce la plăuta cunoștință on. public, că mi-am
deschis nou atelier de fotografiat în piața Mátyás Király 26
și e aranjat după recerintele timpului modern, provăzut cu cele
mai noi mașinării, stă la dispoziția on. public. — În atelier se
pregătesc fotografiile protalbin, lucii și matt, — chipuri de platin,
aquarel, pigment și argint brom. — Recomand în deosebi spe-
cialele mele fotografii de copii, pentru cari la expoziția regni-
colară am fost distins cu medalia de aur. — De altcun pregă-
tesc și tablouri, grupe etc. în execuțiile cele mai noi și moderne.

Atelierul e deschis și în duminică și sărbători.

Cu deosebită stimă:

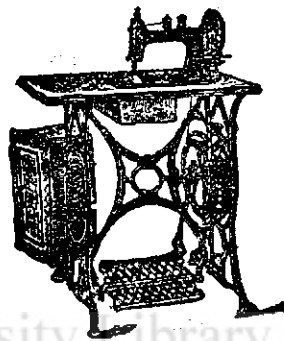
Csizhegyi Sándor, fotograf.

BALOG GEZA

Depozit de biciclete și mașini de cusut, atelier de reparat.

Vârșeț — Versecz, str. Deák Ferencz Nr. 3.

Filliale: Becicherecul mare, Főut și colțul str. Martinitz.

Depozit de totfelul de
mașini de cusut și biciclete

din țară și din străinătate precum și tot-
felul de părți de ale acestora cu pre-
țuri foarte ieftine.

Atrag tot odată atențiunea on. public asupra
celor mai bune ace ale mele pentru mașini
de cusut.

Reparaturile se efectuează prompt și ieftin.

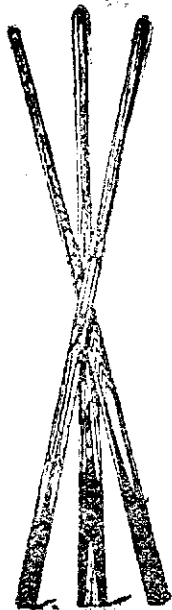
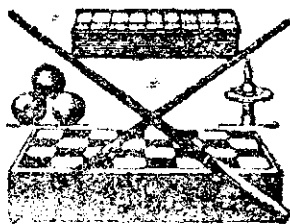
Garanție pe 6 și 10 ani.

Weisz Géza

fabrică de dacuri pt. biliarde, cheiuri și bile pt. biliarde
Budapesta VII, strada Akáczfa Nr. 61.

Pregătește tot felul de cheiuri și bile verit.
de fildeș, ține în depozit cele mai bune che-
luri, bile veritabile de fildeș, șacuri, do-
mino, bile „Lignum Sanctum“ și pănuși
de lemn de carpin.

Primește spre repa-
rare cheiuri și bile de
fildeș și ambră cu
prețuri moderate pe
lângă executare solidă
și cu punctualitate.

Industria St. Antoniu, pentru fabricarea luminilor a lui

J. NEUHOLD & COMP.

TIMIȘIOARA-TEMESVÁR,

strada Hunyadi și Batthyányi, piața Dózsa,

colțul de lângă statuia St. Maria.

Recomandă on. preoțimi

lumini de vax

cu prețuri foarte moderate.

Distins cu premiul statului și laudat de Majestatea Sa.

Luminează frumos!

Nu produc fum și se scurg.

Telefon Nr. 622;

Telefon 149 și 227. — Telefon 149 și 227.

Frații Lászlóczi din Cluj

aduc la cunoștință că cârnățaria veche de 40 ani, au
mărit-o și au provăzut-o cu instalație electrică. Re-
comandă specialitățile de prima calitate de

cârnaț din Cluj, slănină și articii de cârnățarie,

precum: slănină fină (Kaiserfleisch), slănină cu
aiu, cârnaț, carmanadla, șuncă, limbă; în se-
zonul de iarnă

cârtaboș de Cluj

și sângerete; spe-
cialități de câr-
taboș și cârnați,

pastete și rânză

de porc umplută,

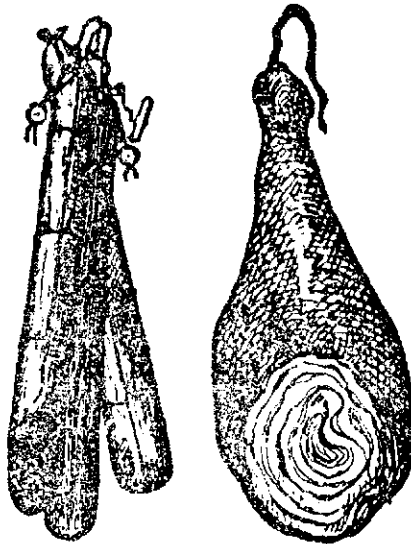
slănină pentru

muncitori în can-
titate peste 25 kg.;

în fine untură cu-
rată de porc to-
pită în vase.

La comande mari

și prețuri mari.

Expediare cu poșta sau cu trenul. — Serviciu prompt și grabnic.

Cu catalog de prețuri sau cu informațiuni servim bucuros. — Adresa

FRATII LÁSZLÓCZY fabrică de cârnățarie - Cluj - Kolozsvár.

Primul institut sudungar de auritură artistică
a lui **E. I. SPANG**
sculptor și auritor

TEMESVÁR - Erzsébetváros
strada Templom Nr. 5.

Premiat cu diploma de onoare și cu medalia de aur în București, și cu alte medalii de argint la diferite expozițiuni.

Face cu prețuri moderate:

— **iconostasuri, altare** —
amvoane, jertfelnicuri, —
primește renovarea și aurirea iconostaselor vechi, altarelor, a jertfelnicelor și a amvoanelor, precum și a tot felul de lucrări în — — — — — bransa aceasta. — — — — —

►► **Cofetărie nouă.** ◀◀

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că **am deschis o cofetărie modernă în Boros-Béni-tér Nr. 8.** - Mă voi năzui, ca prin serviciu prompt cu prăjituri totdeauna proaspete, torte și cele mai fine zaharicale. **Prețuri moderate!** Rugând binevoit. sprijin sunt cu d. stimă:

Schweiger Pál, cofetar Arad.

Prima firmă de motoare sudungară.

SCHMEREK și SZABÓ

© © Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-u. 14. © ©

Recomandă motoare mânate cu ulei brut, benzin și cu gaz de prima calitate, precum și orice articlii tehnici uleiuri, instrumente și mașini. Primește instalație de mori pentru măcinat. — Atelier de reparat propriu —

■ ■ Catalog de prețuri se trimite gratuit și francat. ■ ■

HOTH JÓZSEF

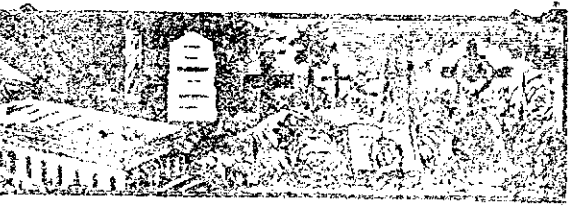
măestru de sculptură în piatră,

— Segesvár, Seilergasse —

Recomand on. p. t. public depozitul meu bogat și bine asortat de

Monumente de morminte, din diferită marmoră, granit, syenit, labrador și piatră tare de arină, etc. cu prețurile cele mai moderate.

Mai departe mă recomand pentru executarea a tot felul de lucruri de zidărie, ce cad în bransa mea. Schițe și preliminare de spese stau fr. la dispoziție.

DROGUERIE ȘI MARE PRĂVĂLIE DE PARFUMERII.

VOJTEK și WEISZ IN ARAD

RECOMANDA IN ATENȚIUNEA ON. PUBLIC DEPOZITUL LOR CEL MAI BINE ASORTAT.
FONDAT ÎN ANUL 1890.

Alifii pentru față,
Pudre pentru dame,
Cosmetici pentru mâni,
Apă de colonii,
Parfumuri pentru odăi.
Tot felul de Săpunuri,
din țară și străinătate.
Creme pentru înfrum-
sețare.
Prăfuri, Perii, și Apă
pentru dinți.

TEA

calitatea cea mai fină
și cea mai ieftină. ☐

RUM

cea mai renumită
calitate. ☐

Cele mai noi
PARFUMURI

engleze și franceze în sticle originale și
măsurate.

Făină
nutritivă:

NESTLÉ,
KUFÉKE,
TEINHARDT,
pentru copii,
totdeauna proaspătă.
Prăf de presărat,
pentru copii.
CREMA-BABY.

Rugăm pe onoratul public românesc, ca ședula primită dela cassa noastră să o pună în oare-care cutie de bani în scopuri de binefacere.

SZILÁGYI ALBERT

atelier de instrumente muzicale
ARAD, Boros-Béni-tér 21. (Piața de bucate).

Face cunoscut on. public, că în prăvălia de instrumente muzicale și în atelierul său de reparat de sub conducerea sa se pot căpăta tot felul de instrumente de suflat și de bătut precum și violine și harmonice, cu prețuri moderate. Instrumente muzicale vechi se schimbă. Reparări de instrumente se execută cu specialitate și pe lângă garanță.

Nu există un mai frumos cadou de Crăciun și Anul-nou, decât un

GRAMOFON!

Catalog nou ilustrat de prețuri pentru gramofone și plăci românești trimis oricui gratis.

Cele mai excelente gramofone se capătă pe lângă garanță de 10 ani dela 9 fl. în sus.

Plăci mari cu piese pe două fețe d. 1 fl. 25 cr. în sus.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat:

Tóth József,

mare magazin de gramofone în Seghedin — SZEGED, Könyök-u. 35.

Hoffmann Sándor Arad, palatul teatrului.

Cadouri de Crăciun și Anul-nou pentru domni, dame și copii

se pot căpăta cu prețuri foarte scăzute până la 31 Decembrie.

Este în interesul fiecăruia să cerceteze prăvălia aceasta, dacă voiește să aibă cadouri frumoase și potrivite cu prețuri ieftine.

— Pardesie pentru dame și domnișoare, precum și paltoane se capătă cu prețuri foarte scăzute. —

Un mic extras despre mărfurile din magazin și despre alți nenumărați articlii, cari din lipsa de spațiu nu se pot aminti aci.

Materii de haine pentru dame

materii pt. bluze, trăsuri și bluze, calfea netedă, catif. modelat., plisee etc.

Năfrâmi de dantele

eșarpe de dantele, eșarpe de chemilla și năfrâmi, eșarpe de mătăsă, năfrâmi de măt., dantele funde, aplicații, materii cu aur etc.

Perdele de dantele

covoare de pat și măsaie, perd. de stofă, cartoane-flanel, cart. ce se pot spăla, barchet, pichee și articlii ce se pot spăla, etc. —

Albituri femeiești

cămeși pentru dame, corsete, pantaloni, — articlii de pânză de damast etc.

Șorțuri femeiești

șorțuri pentru fete, șorțuri de gală, — mânuși, ciorapi, guțere, batiste etc.

Articlii de modă pentru bărbați

cămeși bărb., cravate, guțere și scutit. de guțere, mânuși și ciorapi pt. domni.

Cauza ciurmei de porci

este, că mulți nutresc animalele

cu urluială stătută.

Comandați

moara de casă

brevetată „LACIMALOM“

și veți avea urluială tot proaspătă. Nu trebuie să mergeți la moară și nu veți plăti vamă. Cu moara „Lacimalom“ și un copil poate măcina și urlui ușor cucuruz, orz, ovăs și tot-felul de bucate.

Prețul morii „Lacimalom“ este 10 fl.

Se expediază pe lângă rambursă. La comandă rog ca adresa, strada și numărul casei să se scrie corect.

KENDE MÁRTON, ARAD

— în casa dlui deputat dietal Suciu. —